

ŽIVA ZAJEDNICA

Živjeti je
radost

- Warum gehen wir nach Sarajevo?
- Kinder und Werbung
- Schon am Anfang waren die Kroaten dabei
- Mladi zasad samo razmišljaju o povratku
- Vjerujemo li u pravoga Krista?

On dade mir granicama tvojim,
pšenicom te hrani najboljom.

Besjedu svoju šalje na zemlju,
brzo trči riječ njegova.

Kao vunu snijeg razbacuje,
prosipa mraz poput pepela.

On sipa grad kao zalogaje,
voda mrzne od njegove studeni.

Riječ svoju pošalje, i vode se tope;
dunu vjetrom, i vode otječu.

Više njemačkoga teksta

U ovom našem dvobroju za siječanj i veljaču zasigurno ćete, dragi čitatelji i prijatelji, primijetiti više njemačkoga teksta nego u ranijim izdanjima. To od nas ne očekuju samo njemačke crkvene i društvene ustanove koje primaju naš list, nego i naši njemački prijatelji, te pripadnici trećeg naraštaja naših radnika i iseljenika. Iako je je prvotni cilj naših zajednica, pa i našega lista, zračenje prema našim ljudima, ipak se često zaboravlja i onaj drugotni cilj, a to je zračenje prema našim njemačkim domaćinima.

Većina će našeg sadržaja i dalje svakako biti na hrvatskom, jer time čuvamo i gajimo hrvatski jezik kod naših ljudi, te tradiciju naše vjerske i životne prakse. Ipak, potreban je i naš iskorak, odnosno naša nova iskaznica i prema Nijemcima, i to na njemačkom jeziku. Ne moraju nas više naime samo cijeniti po našem dobrom i marljivom radu na građevinama ili po našim gastronomskim specijalitetima, nego neka nas počnu promatrati i iz naše pisane samokritičke perspektive. U tekstovima na njemačkom jeziku aktualizirani ćemo ne samo svoju prošlost, nego i svoju sadašnjost, ovdje i sada, u konkretnom njemačkom društvu i Crkvi.

Nedavno se pojavio prvi broj hrvatskoga tjednika na engleskom jeziku pod naslovom „Croatia Weekly“. Izlaženje takvih novina bilo je odavno nužno, iz više razloga, pa su ga naši iseljenici u svijetu radosno pozdravili. Kad se naime pogledaju internetske stranice, kao i stranice većine svjetskih novina, očito je da njima još uvijek dominiraju velikosrpski, ili bolje rečeno, protuhrvatski i protucrkvni sadržaji.

Čitanjem, širenjem i surađivanjem u našem listu i vi možete dati svoj prilog općem dobru naše vjere, Crkve i naroda.

Uredništvo

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 54 10 46, Fax (0 69) 5 48 21 32

Herausgeber/ Izdavač:	Kroatenseelsorge in Deutschland
Verantwortlich/ Odgovara:	Josip Klarić
Chefredakteur/ Glavni urednik:	Anto Batinić
Redaktion/ Uredništvo:	Stanka Vidačković, Jura Planinc, Ivek Milićec, Jozo Sladoja, Jozo Župić
Mitarbeiter/ Suradnici:	Željka Čolić, Dijana Tolić, Alen Legović, Marko Obert, Vlatko Marić
Satz + Layout:	Ljubica Markovica
Lithos + Seitenmontage:	Fotosatz Service Bauriedl 64546 Mörfelden-Walldorf
Druck:	Spenglers Druckwerkstatt GmbH 64572 Büttelborn
Jahres- bezugspreis:	DM 30,- incl. Porto (s poštarinom); za ostale europske zemlje: DM 40,- za prekomorske zemlje: DM 60,-
Bank- verbindung:	Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01) bei der Frankfurter Sparkasse

Piše:

Anto Batinić

Zašto idemo u Sarajevo?

Iskazati solidarnost s Crkvom i ljudima u BiH, upoznati Bosnu na licu mjesta, vidjeti njezine ratne rane, konkretno pomoći najbespomoćnijima, produbiti vjeru po nadahnuću Duha Svetoga.

Ovih dana sam bio u Sarajevu. Nije to više nikakva posebna vijest. Kao nekad, u vrijeme opsade grada. Nije to više niti bauk. U Sarajevo se ide kao i u svaki drugi grad, iz raznih razloga, poslovnih, obiteljskih, osobnih. Kao što se recimo ide u Knin, Osijek, Mostar, Dubrovnik ili u neki drugi grad u Hrvatskoj odnosno BiH, koji nosi teške biljege rata.

Na prošlogodišnjim duhovnim vježbama hrvatskih svećenika iz svih hrvatskih katoličkih misija u Europi pao je prijedlog da se tradicionalni godišnji pastoralni skup svećenika i pastoralnih suradnika iz Europe održi u – Sarajevu. Taj prijedlog je tada pozdravljen od većine nazočnih svećenika, kao i od ravnatelja hrvatske inozemne pastve mons. V. Stankovića, bivšeg delegata fra B. Dukića, kao i sadašnjeg delegata fra J. Klarića, koji organiziranjem ovogodišnjeg pastoralnog skupa u Sarajevu izlazi u susret tom prijedlogu i ispunjava želju većine svećenika. Prijedlog je zdušno podržao i u organizaciju se uključio mons. dr. Pero Sudar, predsjednik Vijeća HBK i BKBiH za inozemnu pastvu i pomoćni sarajevski biskup, a održavanje takvog skupa u Sarajevu (14.–17.4.1998.) pozdravio je i kardinal Vinko Puljić. Štoviše, na skupu će se jedne večeri u slobodnom terminu održati okrugli stol sudionika skupa sa svim bosanskohercegovačkim biskupima i redovničkim poglavarima o aktualnom stanju u BiH. Dušobrižnički ured u Frankfurtu, kao organizator, ugodno je iznenađen zanimanjem njemačkih biskupijskih referenata za strance za naš skup u Sarajevu.

Ali, kao i uvijek, i ovoga puta je bilo pitanja, zašto se ovaj skup održava baš u Sarajevu. Takvih pitanja niti dvoumljenja nije naime bilo kada su se slični skupovi održavali u Zadru (1991., uoči same srpske agresije), u Poreču (1994.), u Bizovcu kod Osijeka 1995., pred samu akciju „Bijesak“ i pred najteži napad na Bosansku Posavinu, te u Opatiji (1997.). U okružnom pismu svećenicima i pastoralnim suradnicima, kao i u priopćenju za javnost, organizator je istakao da je održavanje pastoralnog skupa u Sarajevu „znak naše sestrinske i bratske ljubavi prema Katoličkoj crkvi u Bosni i Hercegovini“, prema hrvatskom narodu u BiH, kao i prema svim napaćenim, ranjenim, prognanim, izbjeglih i ustrašenim ljudima na tom području.

To je konkretno iskazivanje solidarnosti i s Crkvom i s narodom, i to na licu mjesta a

ne samo na riječima i sa sigurnog razmaka. Sada, hvala Bogu, za jedan takav korak i nije potrebna nekakva hrabrost, nego samo dobra volja. Takvu solidarnost su svojim posjetom i boravkom u BiH pokazali mnogi prije nas: inozemni biskupi, svećenici, humanitarni djelatnici, intelektualci. Taj naš posjet Sarajevu simbolizira naš posjet cijeloj BiH, pa i desetinama tisuća naših vjernika koji su članovi naših misija. Bit će to osobiti znak solidarnosti s onima koji su, bilo da su izbjegli ili prognani, našli utočište u našim misijama. Većina njih će morati napustiti Njemačku još ove godine. Kada se vratimo iz Sarajeva, znat ćemo što ćemo im reći; moći ćemo im prenijeti mišljenje i poruku njihove mjesne Crkve iz BiH. Ova je godina naime proglašena i godinom povratka u BiH svih izbjeglih i prognanih. Povratak Hrvata, katolika, iz BiH na njihova ognjišta i u njihove župe u toj zemlji jest životni interes i Katoličke crkve i hrvatskog naroda.

Idemo potom u Sarajevo da Bosnu upoznaju oni koji je ne poznaju, i to u njezinu središtu, da susretnu ljude koji su ondje rođeni i odrasli, koji su izdržali ratnu agresiju i opsadu. Idemo također da vidimo ratne rane Bosne, ne samo u Sarajevu, nego i u drugim dijelovima Bosne i Hercegovine, a one su vidljive posvuda, bez obzira kojim se putom zaputili u Sarajevo. Svojim dolaskom ćemo ohrabriti duhom klonule, a svojim novčanim prilozima za sirotište „Egipat“, koje vode Služavke Malog Isusa, i materijalno ćemo pomoći najbespomoćnijima.

Naravno, ne idemo mi u Sarajevo samo iz tih razloga, nego ćemo u ovoj Godini Duha Svetoga, slušajući predavanje, produbiti svoje teološko znanje i učvrstiti svoju vjeru. To i jest prvotna svrha održavanja ovog našeg pastoralnog skupa. Sarajevsko ozračje može biti samo razlog više da, unatoč svemu, osjetimo njegovo djelovanje u današnjem svijetu, u Crkvi, među nama samima.

Dakle, u Godini Duha Svetoga, u godini povratka vlastitim kućama izbjeglica i prognanika, u godini bosanskih crkvenih velikana fra Anđela Zvizdovića i mons. dr. Josipa Stadlera, u godini stabiliziranja općeg stanja i učvršćenja mira, u godini kada je izvršena reintegracija hrvatskog Podunavlja – idemo u Sarajevo. Da ne zaboravimo da je Bosna i – naša. A već dogodne mogli bismo ovakav skup održati i u – Vukovaru. ■

Veza s iseljeništvom

Poštovano uredništvo,
srdačno pozdravljam sve vas koji stvarate i oblikujete „Živu zajednicu“ i čestitam vam na svakom izdanju. Hvala što mi redovito šaljete taj list. Zahvalan sam vam što sam preko tog lista imao priliku upoznati život i rad hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj, odnosno naših radnika i iseljenika u toj zemlji. U 1998. godini želim vam puno Božjeg blagoslova, zdravlja i svakovrsnog uspjeha. Neka vas Gospodin nagradi za svu vašu dobrotu. Nažalost, uskoro moram preseliti iz prognaničkog smještaja u hotelu „Laguna“, ali još uvijek ne znam kamo, pa vas molim da mi do sljedećeg javljanja više ne šaljete „Živu zajednicu“.

Srdačno Vaš Ivan Kojić, Zagreb

FRANKFURT

Važna obavijest pretplatnicima

Molimo sve pretplatnike koji nisu podmirili pretplatu na naš list da to učine što prije. Posebno molimo one koji imaju stara dugovanja da ih poravnaju. Istodobno molimo sve one koji uplaćuju pretplatu za naš list da na bankovnoj uplatnici napišu svoju punu adresu. Banka ne dostavlja naime nikakve druge podatke osim imena i prezimena.

Također molimo da nam se jave oni koji su možda uplatili pretplatu na naš list, a nisu ga primali, jer nismo imali njihovu punu adresu.

Molimo da nam se javi gosp. Petar Mutvađžija, koji je lani uplatio pretplatu na naš list, ali mu list nismo mogli slati, jer nismo dobili njegovu adresu.

Hvala na razumijevanju. ■

MAJCI TEREZIJI

Isuse, podimo skupa

*Sreo sam Te na pločniku
velikoga grada
Bio si gladan, odbačen i sam
Kopah po džepu
tražeći novčić da ti dam
Kraj nas je tekla rijeka ljudi
Tisuće sudbina, tisuće čudi
Najednom u mom srcu
zaškri tihi plam
Isuse, podimo skupa
i ja sam tako sam.*

Martin Kolobarić, Frankfurt

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

Peticija preko Interneta

Već 21 godinu hrvatski rodoljub Zvonko Bušić se nalazi u američkom zatvoru radi otmice zrakoplova, akcije kojom je želio upoznati svijet sa stanjem u Hrvatskoj koja je tada bila u sastavu SFR Jugoslavije. Za njegovo oslobođenje od ljeta 1996. godine se skupljaju potpisi u domovini i diljem svijeta.

Ogranak Mladeži Hrvatske demokratske zajednice za Ludwigshafen/Mannheim/Speyer uključio se u ovu akciju krajem 1996. Od tada redovito tiskamo dopisnice i pisma na engleskom jeziku, adresirane na predsjednika SAD-a, gospodina Clintona, u kojima se moli za oslobođenje ili izručenje Bušića Hrvatskoj.

Ovih dana Mladež HDZ-a Ludwigshafen započela je akciju „Peticija za Bušića preko Interneta“. Svi posjetitelji web-stranica imaju mogućnost upoznati „Slučaj Zvonko Bušić“ i izravno preko elektroničke pošte poslati peticiju Bijeloj kući u Washington.

Homepage se nalazi na:

<http://www.geocities.com/CapitolHill/Lobby/5018/>

a peticija u rubrici Akcije (Bušić, ...).

Dostupne su također preko indeksa hrvatskih stranica www.hr u rubrici Law and politics – political parties.

Werner Janjić, tajnik, Webmaster

ANĐELE MIRA

tekst: Vlado Pavlović
glazba: fra Branko Brnas

1. Molim se te-bl andele mi-ra go-lu-be bijel Božji cvijete dok harfa tvoja za-nosno svira
2. Daruj i me-ni radost vi-si-ne vječno to žudi ljudski ro-d, nek riječ se moja k nebu vi-ne

moje ti že-lje u-susret le-te AN-DE-LE MI- RA, AN-DE-LE MOJ!
nek od nje zasla nebeski svo-d.

AN-DE-LE MI- RA, AN-DE-LE MOJ! AN-DE-LE MI- RA

ove pjesme poj, o poslu- šaj ove pjesme poj!
AN-DE-LE MOJ! AN-DE-LE MI- RA AN-DE-LE MOJ!

Von Anto Batinić

Warum gehen wir nach Sarajevo?

Um unsere Solidarität mit der Kirche und den Menschen in Bosnien-Herzegowina zum Ausdruck zu bringen, um das Land und die Menschen vor Ort kennenzulernen, um die Kriegswunden zu sehen, um ganz konkret den Allerärmsten zu helfen und um unseren Glauben durch die Erleuchtung des Heiligen Geistes zu vertiefen.

Dieser Tage war ich in Sarajevo. Inzwischen ist das bereits keine sensationelle Meldung mehr wie einst während der Belagerung der Stadt. Es ist auch nicht mehr gefährlich. Nach Sarajevo fährt man wie in jede andere Stadt auch, aus verschiedenen Beweggründen: geschäftlichen, familiären, privaten. Ebenso wie man nach Knin, Osijek, Mostar, Dubrovnik oder in eine andere Stadt in Kroatien bzw. Bosnien-Herzegowina fährt, die im Krieg schwer gelitten hat.

Während der Exerzitien für kroatische Priester aus allen kroatischen katholischen Missionen in Europa im vorigen Jahr wurde vorgeschlagen, die traditionelle jährliche Pastoraltagung der Priester und PastoralmitarbeiterInnen aus Europa – in Sarajevo abzuhalten. Dieser Vorschlag wurde damals von der Mehrzahl der anwesenden Priester begrüßt, ebenso von dem Nationaldirektor für die Auslandsseelsorge Msgr. V. Stanković, dem ehemaligen Delegaten P. B. Dukić wie auch von dem jetzigen Delegaten P. J. Klarić, der die diesjährige Pastoraltagung in Sarajevo organisiert und damit dem Wunsch der Mehrzahl der Priester nachkommt.

Der Vorsitzende des Rates für die Auslandsseelsorge der Kroatischen Bischofskonferenz und der Bischofskonferenz Bosnien-Herzegowinas, der Weihbischof von Sarajevo Msgr. Dr. Pero Sudar, hat diesen Vorschlag von Herzen begrüßt und beteiligt sich an der Organisation. Ebenso hat Kardinal Vinko Puljić die Abhaltung der Pastoraltagung in Sarajevo (14. 4.–17. 4. 1998) begrüßt. An einem der Abende werden Gespräche am Runden Tisch stattfinden, an dem die Teilnehmer der Tagung mit allen Bischöfen und Provinzialen aus Bosnien-Herzegowina über die aktuelle Lage in Bosnien-Herzegowina sprechen können. Die Kroatenseelsorge in Frankfurt ist auch über das Interesse der Ausländerreferenten aus den deutschen Diözesen für diese unsere Tagung in Sarajevo angenehm überrascht.

Aber, wie immer, so gibt es auch dieses Mal Fragen, warum diese Tagung denn gerade in Sarajevo abgehalten werden

muß. Derartige Fragen oder Zweifel gab es aber nicht, als ähnliche Veranstaltungen in Zadar (1991, unmittelbar vor der serbischen Aggression), in Poreč (1994), in Bizovac bei Osijek (1995, kurz vor der kroatischen Rückeroberungsaktion „Blitz“ und vor dem schwersten Angriff auf die bosnische Sava-Ebene) und in Opatija (1997) abgehalten wurden. In dem Rundschreiben an die Priester und PastoralmitarbeiterInnen, sowie auch in der Pressemitteilung, hat der Veranstalter hervorgehoben, daß diese Pastoraltagung in Sarajevo „ein Zeichen unserer schweesterlichen und brüderlichen Liebe gegenüber der Katholischen Kirche in Bosnien-Herzegowina“, gegenüber dem kroatischen Volk in Bosnien-Herzegowina sowie allen Geplagten, Verwundeten, Vertriebenen, Flüchtlingen und Verängstigten in diesem Gebiet ist. Unser Besuch ist eine konkrete Solidaritätsbezeugung gegenüber der Kirche und dem Volk, und zwar an Ort und Stelle, und nicht nur mit Worten und aus der sicheren Distanz. Jetzt, Gott sei Dank, benötigt man für solch einen Schritt keinen großartigen Mut, sondern nur guten Willen. Viele haben bereits vor uns ihre Solidarität mit ihrem Besuch in Sarajevo bekundet: ausländische Bischöfe, Priester, Mitarbeiter humanitärer Organisationen, Intellektuelle. Unser Besuch der Stadt Sarajevo symbolisiert unser Mitgefühl gegenüber dem ganzen Land Bosnien-Herzegowina, und somit auch gegenüber zehntausenden unserer Gläubigen, die unseren Missionen angehören.

Das wird ein besonderes Zeichen auch für diejenigen Flüchtlinge und Vertriebenen, die Zuflucht in unseren Missionen gefunden haben. Die Mehrzahl von ihnen muß Deutschland noch in diesem Jahr verlassen. Wenn wir aus Sarajevo zurückgekehrt sind, wissen wir, was wir ihnen sagen; wir werden ihnen die Meinung und die Botschaft ihrer Ortskirche in Bosnien-Herzegowina übermitteln. Dieses Jahr ist nämlich auch zum Jahr der Rückkehr aller Flüchtlinge und Vertriebenen nach Bosnien-Herzegowina proklamiert worden. Die Rückkehr der

Kroaten-Katholiken aus Bosnien-Herzegowina an ihre Heimstätten und in ihre Pfarreien ist in diesem Land von existentieller Bedeutung und im Interesse der Katholischen Kirche und des kroatischen Volkes.

Desweiteren gehen wir nach Sarajevo, damit diejenigen, die Bosnien nicht kennen, das Land kennenlernen – und zwar in seinem Zentrum –, damit wir Menschen begegnen, die dort geboren und aufgewachsen sind und die Kriegselagerung und Aggression überstanden haben. Wir gehen auch, um die Wunden des Krieges in Bosnien zu sehen, nicht nur in Sarajevo, sondern auch in anderen Teilen Bosnien-Herzegowinas. Diese Wunden sind überall sichtbar, wohin man auch fährt und welche Reisestrecke man auch wählt. Mit unserem Besuch werden wir die Entmutigten ermutigen und mit unserer Geldspende für das Armenhaus „Egipat“, das von den Dienerinnen des Kleinen Jesus geleitet wird, helfen wir den Allerärmsten.

Natürlich gibt es auch noch andere Beweggründe, warum wir nach Sarajevo gehen, und zwar um in diesem Jahr des Heiligen Geistes unser theologisches Wissen zu vertiefen und unseren Glauben zu verfestigen. Das ist auch der primäre Grund für die Abhaltung unserer alljährlichen Pastoraltagung. Die Atmosphäre von Sarajevo kann nur noch ein Grund mehr sein, das Wirken des Heiligen Geistes in der heutigen Welt, in der Kirche und untereinander zu spüren.

Daher gehen wir – im Jahr des Heiligen Geistes, im Jahr der Rückkehr der Flüchtlinge und Vertriebenen in die eigenen Häuser, im Jahr der bosnischen großen Kirchenmänner P. Andeo Zvizdović und Erzbischof Dr. Josip Štadler, im Jahr der Stabilisierung der allgemeinen Lage und der Festigung des Friedens, im Jahr der Reintegration der Kroatischen Donau-Ebene – nach Sarajevo. Wir gehen, um nicht zu vergessen, daß Bosnien auch uns gehört. Und im nächsten Jahr könnten wir unsere Pastoraltagung vielleicht auch – in Vukovar – abhalten. ■

Kinder und Werbung

Die Kinder bringen 30 Mio. Umsatz im Jahr und üben dementsprechend Einfluß auf ihre Eltern aus. Spielzeug kann die Aufmerksamkeit und Liebe der Eltern nicht ersetzen.

Kinder lieben Werbung. Sie ist kurz, bunt, abwechslungsreich und manchmal lustig. Am Tag flimmern über 100 Spots über den Bildschirm; 164 Artikel täglich. Allein die Kinder bringen 30 Mio. Umsatz im Jahr und üben dementsprechend Einfluß auf ihre Eltern aus. Die spitzfindigen, erfolgsorientierten Werbestrategen haben den Markt für Kinder geebnet, weil sie hier den kritiklosen „Konsumenten“ beeinflussen und damit ein starkes Kaufpotenzial bilden können. Die Wahrnehmung der Kinder aber verändert sich und Wünsche werden geweckt. Bereits die ganz Kleinen werden vorbereitet, „weichgekocht“, weil sie dieser Massenflut am wehrlosesten gegenüberstehen. Erst ab dem 10. Lebensjahr sind Kinder allerdings in der Lage zwischen Werbung und Programm zu unterscheiden. Das ist der Werbe-wirtschaft, die mit Psychologie arbeitet, bestens bekannt, deshalb ist der angestrebte „Raubzug“ an Kindern unter dem aggressiven Deckmantel der „bunten Welt“ umso erschreckender. Ihr Argument, das genau auf die Zielgruppe Kinder abgerichtet ist, beinhaltet das Motto: möglichst früh prägen, damit bestimmte Marken-Konsumartikel ins Unterbewußtsein dringen und dort gespeichert werden. Auch mit der ständigen Präsentation klischeehafter Bilder wie Zauberbarbies, niedlicher Babypuppen etc. speziell für Mädchen und andererseits Aktions- und Technikspielzeug für Jungen geht eine veraltete Rollenprägung einher, von der wir uns lösen sollten. Ein kritisches Bewußtsein wird damit untergraben, und kritische Eltern bleiben auf der Strecke. Solange die Kinder klein sind, ist das noch kontrollierbar, aber sobald sie „aus dem Haus gehen“ und in irgendeiner Gruppe oder Gemeinschaft, sei es auch nur der Kindergarten oder die Schule, akzeptiert werden wollen, sind die Eltern machtlos, weil dort ein „Gruppenzwang“ durch Anpassung entsteht. Und alle Eltern wollen immer nur das Beste für ihr Kind und niemand würde wollen, daß sein Kind ein Außenseiter ist und wird. Also ist man gezwungen sich bestimmten gesellschaftlichen Konsumnormen unterzuordnen und „mitzuziehen“. Dabei sollte keinesfalls in Vergessenheit geraten, daß Kinder, die mit Waren, diesen trügerischen Bildern einer Scheinwelt und nicht mit Liebe konfrontiert werden, einen ganz wichtigen Defizit haben – den realen Bezug zu ihren Eltern und zur Realität selbst! Spielzeug kann die Aufmerksamkeit und Liebe der Eltern nicht ersetzen. Die Phantasie und das kreative Denken, die in allen Kindern existieren, werden durch diese pseudoreale, trügerische „Welt“ nicht gefördert, sondern vielmehr zurückgebildet. Die natürliche Art, wie man mit Kindern lebt und umgeht, geht verloren. Auch die Kinder vergessen langsam, wie man „spielt“. Die Förderung der Kinder ist nur möglich durch die Nähe der Eltern. Der Fernseher als Babysitter oder Kommunikationsmittel ist sicherlich ein ungeeignetes Erziehungsmittel ebenso wie ein Übermaß an Spielzeug. Es wäre eine Utopie, Werbung oder andere schädigende Einflüsse abschaffen zu wollen, weil sie nun einmal Bestandteil unserer Gesellschaft sind. Deswegen ist aber die Verantwortung der Eltern, die auf ihnen lastet, umso größer, ein kritisches Bewußtsein bei den Kindern zu schaffen und eine Erziehung zur Mündigkeit anzustreben. **Željka Čolić**

Izmjena njemačkog zakona o stranim umirovljenicima

Umirovljenici koji se odluče na povratak u domovinu ne gube pravo boravka u ovoj zemlji

Budući da se o izmjenama zakona o stranim umirovljenicima do sada, koliko sam ja mogao medije pratiti, na hrvatskom jeziku ništa nije pisalo, bilo bi dobro čim prije navedenu informaciju objaviti u *Živoj zajednici*, da bi hrvatsko-njemački umirovljenici mogli uživati nove pogodnosti.

Radi se o negašenju ili neukidanju neoročene dozvole boravka (unbefristete Aufenthaltserlaubnis – Aufenthaltsberechtigung) ili prava na boravak umirovljenicima u Njemačkoj koji se odluče na povratak u svoju domovinu. I to naravno ako ispunjavaju određene uvjete.

Osnovni uvjet jest da je netko pravovaljano boravio kao radnik ili samostalni poduzetnik najmanje 15 godina u Njemačkoj, da je primatelj neke od mirovina: zbog starosti; zbog umanjene radne sposobnosti; zbog nesreće na poslu ili profesionalne bolesti, te da je u stanju izdržavati se od svoje mirovine odnosno prihoda, tako da ne mora uzimati socijalnu pomoć i da je zdravstveno osiguran od svih mogućih rizika oboljenja.

To se isto odnosi i na supružnika dotičnog stranca ako se može izdržavati iz istih prihoda povlaštenog stranca, kao i da ima zdravstveno osiguranje od svih mogućih rizika oboljenja. Umjesto primanja mirovine može se priznati vlastito imanje i dopunska primanja od strane osoba dužnih za skrb u pokrivanju troškova života.

Za dokaz dalje važnosti neoročene dozvole boravka ili prava na boravak mjesna vlast za strance izdaje na zahtjev (to je i preporučljivo) odgovarajuću potvrdu. Ako to učine hrvatski umirovljenici, oni mogu bezbroj puta i kad ih je volja dolaziti u Njemačku, ostati koliko hoće i opet se, bez problema, vraćati u svoju domovinu.

Zakon je stupio na snagu 1.11.1997.

Ako pogledamo kako je to do sada bilo regulirano, onda je izmijenjeni Zakon o strancima daleko povoljniji nego stari. Jer, po starom zakonu stranac nije mogao izbivati iz Njemačke dulje od 6 mjeseci a da mu ne bude ugrožena (ugašena) dozvola boravka, bez obzira kakva bila. Do tada su mnogi strani umirovljenici uz vlastiti rizik boravili u domovini i dulje od 6 mjeseci, a bili su kod nekoga prijavljeni i plaćali samo za tu adresu od 50 i čak do 300 maraka, iako ne bi imali gdje spavati kad bi povremeno i došli u Njemačku. I to samo radi toga da im se ne bi ugasila dozvola boravka.

Novim izmjenama Zakona o strancima njemački zakonodavac je na zadovoljavajući način ispravio nepravdu prema svojim dugogodišnjim gastarbafterima. Time je ujedno uvaženo stalno skretanje pozornosti naših socijalnih radnika njemačkim organima o manjkavosti dosadašnjeg zakona.

Međutim, novi zakon je za strance pooštrio neke odredbe za one strance koji ne poštuju njemačke zakone, red i mir. Tako će ubuduće neki stranac biti izgnan iz Njemačke ako sudjeluje na zabranjenim ili nasilnim demonstracijama. U slučaju kaznene presude zatvorom od 3 godine postoji obveza izгона stranca iz Njemačke.

Jozo Bartulović, socijalni radnik, Ludwigshafen

Piše: Vlatko Marić

Nek živi ljubav!

Valentino se obilježava kao Dan zaljubljenih ili Dan ljubavi, a u znak sjećanja na jednog od svetih Valentina, najvjerojatnije onog rimskoga (+270.). Valentin dolazi od riječi „valens“, što znači biti pun snage, zdravlja (naše ime Zdravko, Zdravka). To znači da je ljubav snaga koja sve pobjeđuje, pa i samu smrt, a ljubav muškarca i žene najavljuje i donosi novi život. Ta je ljubav odsjaj Božje ljubavi.

Valentino, Dan zaljubljenih ili Dan ljubavi slavi se u gotovo cijelom svijetu, a osobito među mladima, 14. veljače. Fenomen slavljenja Valentina razvio se zadnjih godina i u Hrvatskoj i BiH tako da slavljenje ovog dana sve više dobiva na važnosti. Ovaj fenomen slavljenja privukao je medijsku ali i ekonomsku pozornost. Puno je toga vezano s tim danom. Potrošačko društvo uvijek nastoji izvući nekakvu materijalnu korist. Valentino nije iznimka. Ali, svrha ovog razmišljanja nije ekonomske naravi, nego je mnogo dublja.

Dan zaljubljenih, Valentino, veže se uz spomendan sv. Valentina (Zdravka). Kojega? Crkveni popisi svetaca nam govore o tri Valentina koji se slave 14. veljače. Jedan od Valentina, svećenik, umro (+270) je u Rimu kao mučenik. O njemu kršćanska tradicija govori kao o hrabrom svjedoku Krista „svjetla svijeta“. Na njegov zagovor progledala je kćer njegova suca. Sudac je nakon toga postao kršćanin te i sam završio svoj život mučeništvom. Drugi Valentin bio je biskup Ternija, u Umbriji. Isto je umro mučeničkom smrću oko 273. godine. Njemu se isto tako pripisuje ozdravljenja i obraćenja. Treći Valentin bio je biskup, koji je natotao obratiti stanovnike Tirola na kršćanstvo. I danas se slavi kao zaštitnik Tirola.

Čovjek i priroda

Životopisi svetih Valentina sami po sebi ne sadrže posebne motive da ovi Valentini budu proglašeni zaštitnicima zaljubljenih. Motiv za Dan zaljubljenih treba tražiti drugdje. Treba ga

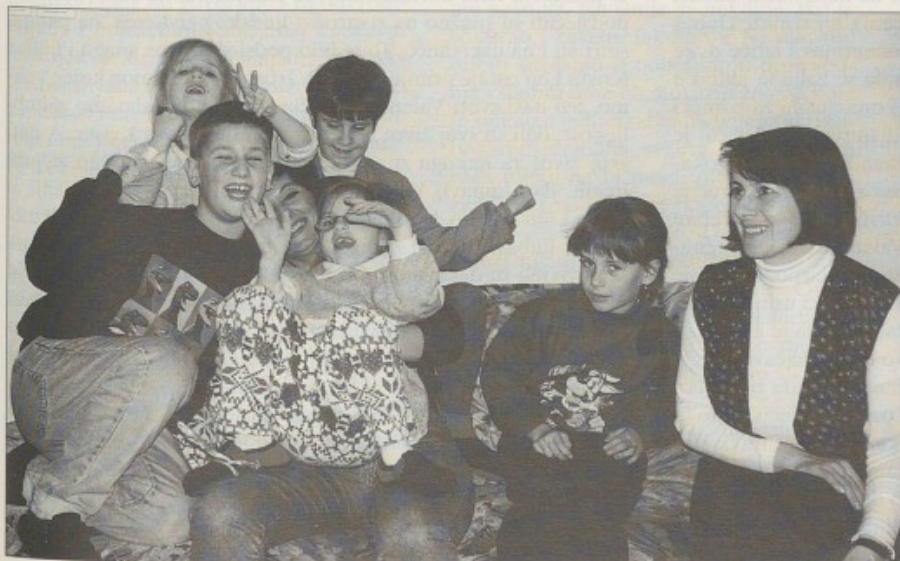
tražiti u čovjekovu gledanju na prirodu, na ono što se u njoj događa, ali isto tako i na utjecanje prirode na kulturološko poimanje vremena i prirode u kojoj čovjek živi. Sjetimo se da je za kršćansko fiksiranje blagdana Božića bila povodom poganska svetkovina kojom se slavilo rađanja sunca (dies solis). Za Dan zaljubljenih, za Valentino, motiv i inspiraciju treba tražiti u seoskoj kulturi srednjeg vijeka koja drži ovaj dan (14. veljače) kao dan kada ptice počinju stvarati parove s ciljem da dobiju novo potomstvo. Nisu li, upravo, golub i golubica u narodnim pjesmama upravo simbol za ljubav muškarca i žene? Isto tako, nije li ustaljeno u našem narodu reći da je mjesec veljača mjesec parenja mačaka i pasâ. Prirodni zakon koji tjera životinje na obnovu vrste, tjera čovjeka na razmišljanje o prirodi, o onom što ga okružuje ali i o njemu samom.

U kršćanskom kalendaru spomendan sv. Valentina dolazi neposredno prije korizme. Znamo da je korizma vrijeme pokore, pa se tada nastojalo izbjeći sva slavlja koja bi mogla narušiti duh pokorničkog življenja. To isto je vrijedilo za sklapanje zaruka i slavljenje vjenčanja. Tako je postalo uobičajeno da se vjenčanja ili zaruke slave u dane prije korizme. I na taj je način spomendan sv. Valentina postao dan slavljenja ljubavi.

Ljubav jača od prolaznosti i smrti

Vremenski, prirodni i kulturni aspekt slavljenja ovih događaja donijeli su spomendan sv. Valentinu značenje koje ljubav sama po sebi izriče: *ljubav je snaga, koja pobjeđuje smrt, jer ljubav muškarca i žene najavljuje novi život, novo rođenje*. K tomu ne smijemo zaboraviti da riječ Valentin dolazi od riječi „valens“, koja je particip latinskog glagola „valeo“, te znači „biti pun snage“, biti dobrog zdravlja (naše ime Zdravko). A ljubav je sigurno znak zdravlja, znak pobjede nad smrću. Kršćanski gledano, ljubav čovjeka i žene, njihova ljubav, javno objavljena ljubav, postaje dio ostvarenja jedne zapovijedi koju je Bog dao čovjeku u trenutku stvaranja: *napučiti zemlju i upravljati njome* (Post 1, 28). Isto tako treba spomenuti da je s vremenom riječ „Valentine“, u anglosaksonskom svijetu postala sinonim za „sweetheart“, „zaljubljenog“. Ova riječ označava također poštansku kartu koju izmjenjuju zaljubljeni.

(nastavak na 8. str.)

Obiteljski odgoj u ljubavi i za ljubav najvažniji je za život djece i mladih

Mladi zasad samo

Živa zajednica: Kada je osnovan HAS, koliko ima članova i što se do sada postiglo glede omasovljenja te hrvatske udruge u Njemačkoj?

Robert Ivišić: Hrvatski akademski savez osnovan je prije tridesetak godina a osnivači su bili hrvatski studenti teologije koji su svake godine za Duhove organizirali Susrete, a ta se ideja s vremenom proširila na veći dio Njemačke. Početkom 90-ih došlo je do registracije tako da smo mi danas e.V. koje ima oko 100 članova. Naravno, mi imamo dosta prijatelja i simpatizera među negdašnjim članovima koji još uvijek dolaze na naše Susrete, a sljedeće godine ćemo obilježiti 30. obljetnicu rada HAS-a.

Žz: Suraduje li HAS s njemačkim studentskim organizacijama? Kakve su veze s domovinskim savezom?

R.I.: S njemačkim studentskim organizacijama imamo korektne odnose a poseb-

O hrvatskoj mladeži i studentima u Njemačkoj, problemima, željama i još o mnogočemu drugom što zanima mlade razgovarali smo s Robertom Ivišićem, predsjednikom Hrvatskoga akademskog saveza (Kroatische Akademie Vereinigung e.V.) i diplomiranim inženjerom strojarstva

no bih istaknuo suradnju s Europskom građanskom akademijom (Europäische Staatsbürger Akademie) s kojom zajednički organiziramo naše Susrete. Preko nje dobijemo jeftinije hotele gdje održavamo pradačenja jer nismo financijski toliko jaki da bismo sami mogli snositi troškove trodnevnog boravka. Što se tiče ostalih organizacija, prije smo surađivali s Junge Union i Jungsozialisten (SPD), to su bile zajedničke diskusije ili predavanja, a veće suradnje, tj. povezivanja, nije bilo. Suradnja s domovinskim studentskim organizacijama je ravna – nuli. Jedino surađujemo s AIESEC-grupom u Splitu, ali to je internacionalna studentska orga-

nizacija koja ima svoju podružnicu u Splitu i preko nje koristimo mogućnost dobivanja mjesta za praksu u domovini. Znači, to je za sada jedina mogućnost suradnje s nekom studentskom organizacijom u Hrvatskoj, a što se tiče hrvatskih studenata u Berlinu nema baš previše zainteresiranih za praksu u domovini.

Zanimanje za studiranje u Hrvatskoj je malo

Žz: Jesu li hrvatski studenti, od kojih je većina rođena u Njemačkoj, zainteresirani za studiranje na hrvatskim fakultetima?

VJEROM KROZ ŽIVOT – GLAUBE UND LEBEN

(nastavak sa str. 7)

Sve nas to potiče na razmišljanje zašto postoji Dan zaljubljenih i kako gledati na taj fenomen koji je postao tako važan u našem svijetu, osobito u svijetu mladih. Valja se prije toga prisjetiti da je ova pojava nastala relativno rano u društvu koje nije baš puno toleriralo osobni izbor budućeg supružnika. Dan zaljubljenih bio je također dobra prilika da se barem na neki način odbaci praksa u kojoj su drugi odlučivali o budućem supružniku. Danas fenomen slavljenja svetog Valentina ili Valentinova izriče dvije stvari. Prije svega muškarac i žena treba da se zaljube jedno u drugo kako bi se rodila ljubav koja bi im omogućila zajednički život, rađanje novog života, pobjedu nad smrću. Taj osjećaj je nužno izreći javno. Potreba za feštom Dana zaljubljenih pokazuje svu kompleksnost čovjekovih odnosa na ovom području: čovjek nije siguran da je njegov izbor pravi te mu je potreban netko tko bi mu mogao pomoći u tome. Valentinovo, kao trenutak kada bi se to trebalo pokazati, jest sekularno zazivanje pomoći za jedan takav važan događaj. U katolički usmjerenom društvu u takvom trenutku se zaziva svetac. Možda je zato sveti Valentin i bio prigodan budući da njegovo ime označava snagu, zdravlje. Dan zaljubljenih je povoljan trenutak kada bi svatko trebao naći svoju „polovicu“ da bi čovjek ostvario sreću, kako to neko izreče androgenski mit stare Grčke. To je trenutak kad čovjek na trenutak pokušava ponovno sanjati o idealnoj osobi koja bi mogla biti ona s kojom bi trebalo doživjeti ljubav i svakodnevno je živjeti. Te javne deklaracije ljubavi (pa i vjenčanja) na svetog Valentina motivirane su ovom mišlju: budući da se to dogodilo na dan ljubavi i zaljubljenosti, postoji više nade da će

ljepota i snaga ljubavi, koju zaljubljeni doživljavaju u tom trenutku, trajati vječno budući da su tu ljubav deklarirali, odnosno vjenčali se, na Dan zaljubljenih, na Valentinovo. Lijepa ideja i lijepe želje. Ostaje samo da zaljubljeni otkriju tko bi trebao biti svjedok njihove ljubavi i što bi trebalo hraniti njihovu ljubav. Na kojim i s kojim vrijednostima graditi kuću ljubavi.

U prošlosti, dani korizme, koji su zaključivali te festivne dane, podsjećali su snažno na stvarnost ljudskog življenja, na patnju, smrt ali i na uskrsnuće. To je bilo podsjećanje na snagu i ljubav Krista koji ostaje primjer ljubavi, žrtvovanja za onog kojeg volimo. Svi naši sveti Valentin, na čiji spomendan slavimo zaljubljenost, dali su svoj život zato što su voljeli Isusa Krista. A dati svoj život za nekoga znači neizmjerljivo ga voljeti. Dan zaljubljenih, dan ljubavi, Valentinovo, jest prilika za razmišljanje o osobi koju volimo, kako i koliko je volimo, te na čemu se temelji naša ljubav. To je isto dan kada se trebamo sjetiti kako smo do sada živjeli tu deklariranu ljubav, pa možda tu istu deklaraciju ponovno obnoviti sa sviješću da ona treba biti isto tako živa i lijepa kao kada smo to učinili po prvi put. Valentinovo je prilika da se sjetimo da je ljubav dar koji se daje, živi svakodnevno i bez kojeg čovjekov život ne bi imao svoj smisao. Mi smo iz ljubavi Božje stvoreni i njegovom ljubavi otkupljeni. Ljubav čovjeka i žene jest samo slika, odsjaj Božje ljubavi. To ne bismo smjeli zaboraviti ni na dan svetog Valentina. Možda bi bilo potrebno da zavomemo i Boga i svete Valentin u svjedoke našoj ljubavi. Ostaje mi jedino poželjeti vam da i ove godine na svetog Valentina svi koji još nisu otkrili pravu ljubav, da je nadu, te zamoliti da Bog i sveti Valentin(i) bdiju nad njom. ■

Razmišljaju o povratku

R.I.: Zainteresiranost nije velika zato što se većina studenata zanima samo za određene studije (slavistika) i što su, po mišljenju nas mladih, njemački fakulteti puno bolji i na njima se može postići potpunije obrazovanje. Veliki problem za studiranje u domovini je jezik, jer ovaj hrvatski kojeg mi govorimo s našim roditeljima i prijateljima nije onaj književni na kojem se drže predavanja na hrvatskim fakultetima pa bi za mlade, koji su zainteresirani za hrvatske studije, trebalo u ljetnim mjesecima organizirati seminare na kojima bi se učio hrvatski jezik.

Žz: Poznato je da naši mladi slabo, gotovo nikako, ne sudjeluju u radu brojnih hrvatskih kulturnih društava u Njemačkoj. Da li mladi misle da nemaju što tražiti među starijima ili je nešto drugo posrijedi?

R.I.: Veći problem, od razlike u godinama, je po momemu mišljenju taj što pojedina društva međusobno slabo ili gotovo nikako ne komuniciraju. Bolje mi je poznata situacija u Berlinu, jer tu živim pa često imam osjećaj da neka društva ometaju razvoj drugih društava a to nije

dobar primjer mladima. Često nas se zove da se uključimo u rad društava, mi jesmo za rad, da znamo i hoćemo raditi pokazali smo to svojim angažmanom u HAS-u, no nije dovoljno samo zvati, treba ponuditi program za mlade, ponuditi nešto novo pa će se mladi, u to sam siguran, uključiti u rad društava.

Razočarenja iz Hrvatske

Žz: Što mladi misle o povratku u domovinu s obzirom da su se mnogi ovdje rodili, školovali, integrirali, imaju dobro plaćena radna mjesta, brojne prijatelje?

R.I.: Naravno, često razgovaramo o takvim temama i svako pitanje, koje je vezano uz našu budućnost je i pitanje mogućnosti povratka u Hrvatsku. No, želje su jedno, a stvarnost drugo; u Hrvatskoj je lijepo i mladi u njoj borave preko ljeta ali većina njih ne može zamisliti da bi čitavu godinu morali živjeti u njoj jer još ima dosta birokracije, velike su razlike u mentalitetima i u načinu života, pogotovo u radnim navikama. Recimo, oni koji su bili, kao ja, na praksi u Hrvatskoj, mogli su se uvjeriti da je s našim ljudima teško raditi i da se radne navike od prije nisu puno poboljšale u slobodnoj Hrvatskoj. Radne navike morale su se u ovih pet-šest godina poboljšati barem za 1% jer bez reda u privredi nećemo preživjeti. Turizam je dobar, trgovina je dobra ali bez proizvodnje neće ići. Ne smije se nekome, tko je studirao i završio fakultet u Njemačkoj, odbiti sugestiju o poboljšanju proizvodnje i samim time omalovažiti znanje koje je stekao u jednoj od najrazvijenijih i najbogatijih zemalja svijeta. Takav način rada mladi ne bi mogli prihvatiti jer su završili zanate, visoke škole i fakultete u sasvim drugom ozračju. Generalno gledajući, mladi se hoće vratiti ali ne sada jer čovjek mora od nečega živjeti. Ovdje smo se naučili na određeni standard i teško je reći: ja idem dolje, ovdje sve napuštam, to je lijepo i poželjno ali onda treba i s druge strane dobiti veće garancije. Mislim da se, za sada, u tome smislu ne pruža previše.

Žz: Ako se ne varam većina članova HAS-a su, da tako kažem, od rođenja povezani s hrvatskim katoličkim misijama u Njemačkoj. Zanima me, da li su vas

osim vaših roditelja i hrvatski svećenici poticali na visoko školovanje i studiranje? Što mladome čovjeku u današnjoj sveopćoj utrci za materijalnim dobrima znače Crkva i vjera u Boga?

R.I.: Na jedan dio pitanja mogu samo osobno i u svoje ime odgovoriti, jer što se tiče vjere i Boga tu, po mojem mišljenju, nema generalnih odgovora. Što se tiče pitanja tko je bio poticatelj našeg školovanja, mislim da su tu na prvome mjestu roditelji. Koliko su tu imali utjecaja svećenici, ovisi o veličini Misije. Jasno, može se kazati djeci neka se školuju i studiraju, no u svakomu slučaju Crkva i svećenici daju punu potporu takvom usmjerenju te ohrabruju nas koji smo aktivno uključeni u rad Hrvatskoga akademskog saveza u Njemačkoj.

Žz: Što dalje planirate, ima li dovoljno razumijevanja za vaš rad i što bi eventualno trebalo poboljšati da bi rad HAS-a bio učinkovitiji?

R.I.: Naš Statut je jasan. Naime, u svakom većem gradu ili gdje ima više naših članova imamo zastupnike koji predstavljaju svoje članove na saboru koji se održava svake druge godine u okviru duhovskih Susreta. Aktivnost u područnicama nije onakva kakvu bismo mi željeli, za sada je najbolja situacija u berlinskoj podružnici jer se nas trideset redovito sastaje a dolaze i oni koji nisu naši članovi ali se žele upoznati s našim radom. Naša želja je da u svim podružnicama bude aktivnost kao što je to ovdje u Berlinu i da se rad HAS-a ne svede, makar je i to lijepo, samo na Susrete na blagdan Duhova. Hrvatska javnost u Njemačkoj pridaje nam veliku važnost i to zbog činjenice da nismo vezani ni uz jednu stranku i što smo potpuno autonomni. No moram istaći da je HAS član Hrvatskog svjetskog kongresa u Njemačkoj i da podržava rad te svehrvatske, nestranačke udruge. Mladi često imaju različita mišljenja i poglede na vjeru, politiku, obrazovanje tako da HAS okuplja razne političke svjetonazore. Dobro surađujemo s veleposlanstvom RH u Bonnu i ovdašnjim gen. konzulatom RH i nadamo se da će pomoći pri možebitnom odlasku mladih na studije u domovinu, a to i može biti itekako veliki dobitak za našu zemlju.

Razgovarao: Ivek Milčec

VON MARIJAN BATINIĆ

Dezember 1997/
Januar 1998

Schon am Anfang

Auf Rom habe ich mich sehr gefreut. Es war das dritte EU-Seminar des Hessischen Landesinstituts für Pädagogik (HeLP), wo ich seit 18 Jahren als pädagogischer Mitarbeiter (Dozent) im Fachbereich Interkulturelle Bildung, Deutsch als Fremd- und Zweitsprache und Europäische Dimension im Unterricht tätig bin.

Die Europaseminare wurden mit der Universität von Kreta (Griechenland), der Uni Murcia (Spanien) und der Caritas Rom (Caritas diocesana Roma) geplant, organisiert und durchgeführt. Finanziell wurden die Seminare durch das EU-Projekt „Comenius“ unterstützt.

Generell haben wir uns mit Kulturbegrenzung und Kulturaustausch in Europa in Geschichte und Gegenwart beschäftigt – speziell mit dem Problem des Massentourismus in Rethymnon auf Kreta –, den Arabern in Spanien (8.–15. Jahrhundert) und der modernen Migration aus Nordafrika (Sevilla, Cordoba, Granada, Murcia). Das Schwerpunktthema des Seminars in Rom war Friedrich II. (1194–1250), Herrscher eines multiethnischen Staates, sowie die moderne (Arbeits-)Migration in Italien.

Rom habe ich zum ersten Mal im Sommer 1973 erlebt. Als wir im sonnigen Oktober 1997 nach Rom kamen, wurden meine Erinnerungen an Forum Romanum, Colosseum, Via Appia, Peterskirche, Vatikanische Museen, Sixtinische Kapelle, Petersplatz, Santa Maria Maggiore, Fontana di Trevi, Spanische Treppe, Villa Borghese, Capitol usw. wieder wach. Ich freute mich sehr, diese Stätte der europäischen Kultur nochmal zu sehen. Sieben Tage verbrachten wir in Rom, und die Sonne strahlte sechs Tage lang über die Ewige Stadt.

Meine Aufgabe für das Seminar in Rom war, über die Bedeutung der berühmten Übersetzerschule von Toledo für das Abendland und Europa zu berichten. Der Titel meines Referates lautete „Die Übersetzerschule (da im Toledo des 12. und 13. Jahrhundert aus dem Arabischen und Hebräischen ins Lateinische und Kastilische übersetzt und übertragen wurde, spricht man heute nicht von der Übersetzerschule, sondern von den Übersetzerschulen von Toledo) von Toledo im 12. und 13. Jahrhundert und Friedrich II.“.

Mein Referat, das ich am 20. Oktober 1997 an der Gregoriana Universität an der Piazza della Pilotta hielt, nannte ich

zusätzlich: „Ein Beitrag zur interdisziplinären und fächerübergreifenden Didaktisierung der europäischen Dimension im Unterricht“.

Durch Gründung dieser Übersetzerschule, die Toledo fast 200 Jahre lang zum Mekka des Geistes und der Wissenschaften machte, haben die Gründer und die zahlreichen, meist unbekannten Übersetzer dieser Stadt das schönste Denkmal gesetzt.

In meinem Referat betonte ich die Tatsache, daß ohne arabische Wissenschaft, Philosophie, Medizin, Mathematik, Astronomie, Geographie und Dichtung (Dichten in Reimen), die im 9. Jahrhundert erblühten im arabischen Spanien (Al-Andaluz) in Cordoba und am Hof Kaiser Friedrich II. in Palermo im 13. Jahrhundert ihren Höhepunkt erreichten, Humanismus und Renaissance in Italien und anderen europäischen Ländern nicht denkbar gewesen wären.

Kaum jemand heutzutage weiß, daß das Erbe der Antike (Philosophie, Medizin, Mathematik, Geometrie und Astronomie) aus dem Arabischen ins Lateinische übersetzt, an uns vermittelt und somit für uns (Europa) gerettet wurde – mit Hilfe der Übersetzerschule in Toledo und des Hofes Kaiser Friedrich II in Palermo.

Unter den großen Übersetzern im Toledo des 12. und 13. Jahrhunderts, wie z.B. Gerhard von Cremona (Lombardei), Robert von Chester (England), Michael Scotus (Schottland) und Hermann Alemannus (Deutschland), war auch der

Kroate Hermann Dalmata. Es war meine Pflicht, dies in meinem Referat zu erwähnen und den Zuhörern in Rom zu verkünden.

Über Hermann Dalmata weiß man sehr wenig. Es ist nicht einmal bekannt, wo er geboren wurde und wo er gestorben ist. Man kennt nur seine Schriften in lateinischer Sprache und seine Übersetzungen aus dem Arabischen.

Die erste Übersetzung des Korans

In Toledo wirkte Hemann Dalmata von 1138 bis 1142. Er war ein Schüler Theodorichs von Chartres. In Toledo hat er zusammen mit seinem englischen Freund Robert von Ketton für den Abt Petrus Venerabilis von Cluny den Koran und die Geschichte um Mohammed ins Lateinische übersetzt unter dem Titel „De generatione Mahumet“ (1142 in Lèon) und „Doctrina Mahumet“ (gedruckt in Basel 1543). Es war die erste Übersetzung des Korans überhaupt.

In Südfrankreich, wo Dalmata eine Zeitlang weilte und wirkte, verliert sich seine Spur. Durch Übersetzungen aus dem Arabischen und Kompilationen im Lateinischen vermittelte der Kroate Dalmata dem Abendland (Europa) nachhaltig Kenntnis von antiker und arabischer Naturwissenschaft. Seine Kompilationen „Fatidica“ beendete er am 29.9.1138, vermutlich in Toledo.

Er übersetzte Euklid („Elementa“), Abu Maschar („Maius introductorium“), 1140, 1489 in Augsburg gedruckt, sowie

Unser Mitarbeiter Herr Marijan Batinić auf dem Petersplatz in Rom

waren die Kroaten dabei

Ptolemäus („Planisphaerium“) am 1.6.1143 in Toulouse. In Bègiers schrieb er 1143 ein selbstständiges philosophisches Werk „De essentiis“.

An den Kroaten Dalmata, der mit anderen großen Geistern des Abendlandes im 12. und 13. Jahrhundert den Weg zum Humanismus und zur Renaissance in Europa bereitete und ebnete, muß erinnert werden, besonders heute, wenn Kroatien versucht, nach Europa zurückzukommen.

Wer weiß heute in Europa, daß z.B. in Zadar von den Dominikanern 1396 die erste Universität in Kroatien („Universitas Jadertina“) gegründet wurde – 10 Jahre nach Gründung der Uni Heidelberg (1386) und 155 Jahre vor Gregoriana (1551)?

Es war Mittwoch, der 22. Oktober 1997. Wir gingen zur allwöchentlichen Papst-Audienz am Petersplatz. Die gute Beziehung der Caritas Rom zur Vatikanbürokratie ermöglichte es für die Teilnehmer aus Deutschland (Hessen), Griechenland und Spanien, gute Plätze bei der Audienz zu besorgen. Wir saßen vorn in der Mitte vor dem Petersdom in der 10. oder 13. Reihe.

Die ganze Zeit vor dem Erscheinen des Papstes wurden auf dem Petersplatz die kroatischen Volks- und Kirchenlieder gespielt, welche die Erinnerung an meine Heimat und Kindheit wachriefen. Das war die erste angenehme Überraschung dieses Tages. Die zahlreich anwesenden

Kroaten bejubelten den Papst stürmisch (siehe Foto).

Der Papst hielt seine Predigt über den Marienkult in Italienisch, Englisch, Französisch, Deutsch, Polnisch und Kroatisch – das war die zweite angenehme Überraschung. Die dritte Überraschung war die schönste: Der Papst begrüßte zum Schluß der Audienz in italienischer Sprache unser EU-Seminar mit Caritas Rom und wünschte uns Erfolg bei der Tagung. Eine Woche lang beschäftigte ich mich in Rom mit Friedrich II. (Staufer-Kaiser 1194–1250), dem Herrscher eines Vielvölker- und multikulturellen Staates, in Verbindung mit moderner Migration in Italien und Europa. Kein Wunder also, daß Friedrich II. und Papst Johannes Paul II., auch nachdem ich Rom verlassen hatte und nach Deutschland zurückgekehrt war, in meinem Kopf weiterhin geisterten. Friedrich II. und Papst Johannes Paul II. gingen mir einfach nicht aus dem Kopf.

„Was haben diese zwei so unterschiedlichen Persönlichkeiten eigentlich gemeinsam?“ fragte ich mich im Geiste immer wieder. Ersterer war, wie Jacob Burckhardt (1818–1897) meinte „der erste moderne Mensch auf dem Thron“, und Letzterer ist seit 1522/23 der erste Nicht-Italiener auf dem Stuhle Petri.

Beide haben ihre Zeitgenossen auf das schärfste herausgefordert, gereizt und dem sogenannten Zeitgeist getrotzt. Der erste war und der zweite ist Polyglotte. Der Staufer sprach, schrieb, dichtete und

diktierte in Latein, Arabisch, Griechisch, Provenzalisch, Französisch, Volgare und Deutsch; Papst Wojtyła in Polnisch, Latein, Italienisch, Englisch, Französisch, Spanisch, Deutsch, Kroatisch etc. Der eine wie der andere haben die Geschichte und ihre jeweiligen Zeitgenossen stark geprägt. Beide waren und sind harte Kämpfer und wurden am Ende ihrer Regentschaft krank, mißtrauisch und müde. Von vielen ihrer Zeitgenossen wurden sie mißverstanden und kritisiert.

Dr. J.G. Reißmüller schrieb über den Papst in der FAZ vom 27.12.1997 (Leitkommentar „Verhärtungen“): „Wie eine – fragwürdige – Zählung (ich würde sagen: der Vergleich) ausginge, ist ungewiß“. Doch mit Gewißheit läßt sich eines sagen: „Kein Lebender kann sich erinnern, daß ein Papst so angefochten wurde wie dieser“.

Das Interessanteste – trotz aller Unterschiede – aber ist, beide – Friedrich II. und Paul Johannes II. – sind Europäer (im faustischen Sinne des Wortes) allemal!

Rom im Oktober 1997 und die sieben Tage, die ich dort verbracht habe, werden eine schöne Erinnerung bleiben.

Bei der Audienz am Petersplatz am 22. Oktober 1997 – den Worten des Papstes lauschend – fragte ich mich: „Was hat Hermann Dalmata bewogen, inspiriert und motiviert, aus Dalmatien (Kroatien) nach Spanien (Toledo, Lèon, Sevilla, Cordoba) und nach Südfrankreich (Toulouse, Albi, Bèziers) zu gehen?“. War es eine Begierde, ein leidenschaftliches Verlangen nach Wissen, ein inneres Bedürfnis, die Suche nach Neuem, ein geistiger Antriebe oder pure Neugier – so wie Kinder neugierig sind?

Auf diese hypothetische Frage, die man ins theologische steigern kann, gab mir die beste Antwort Baruch Spinoza (1632–1677). Er nannte es „amor Dei intellectualis“, die intellektuelle Liebe zu Gott. Diese intellektuelle Liebe zu Gott – in allen Zeiten und Kulturen vorhanden – war und ist ein Ausdruck des freien Geistes und eine Form des Widerstandes gegen alle totalitären Versuchungen und Herausforderungen.

Hermann Dalmata und die vielen anderen Kroaten, die jahrhundertlang in Europa und für Europa gelebt und gewirkt hatten und „Schiavoni“ hießen, warten immer noch auf ihre Biographen!

Die Kroaten bejubeln den Papst am 22.10.1997 in Rom

You're the Voice

Forty More Days with God – A Contemporary Devotional

Rebecca St. James is the most exciting phenomenon in contemporary Christian music today. Recently named by *Christianity Today* as one of the most influential leaders under the age of 40, she has already been honored with two Dove Award nominations as well as a Grammy nomination. And her first devotion *Forty Days with God* was number 1 on the youth charts for seven months.

Now Thomas Nelson Publishers is privileged to offer her second devotional book, *You're the voice*. With this devotional, she shares her deepest thoughts about her relationship with God, encouraging readers to come along with her and see all that God has to offer. She has developed this

material through her own journaling and answering the mountains of letters she receives from teenagers each week.

Rebecca St. James is a nineteen-year-old Contemporary Christian music artist from Australia. Her selftitled debut album earned three major radio hits and a Dove award nomination. Her second album, titled „God,“ has sold over 200 000 units. And she was most recently honored with a 1997 Grammy award nomination. Along with her busy touring schedule, Rebecca is also an active spokesperson for Compassion International, a non-profit group that works with disadvantaged children all over the world. ■

Rebecca St. James

Werbung für Jesus

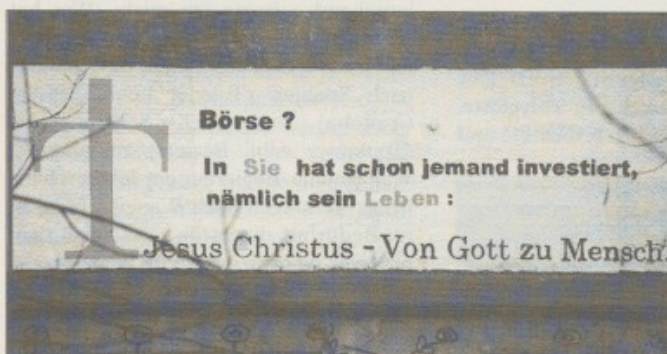
Mit frechen Graffitis auf der Rückwand des Gemeindezentrums macht die Baptistengemeinde Hamburg-Altona seit ein

paar Jahren auf sich aufmerksam. Vom S-Bahnhof „Holstenstraße“ ist die einst blanke Backsteinwand gut zu sehen, so daß täglich tausende von Pendlern die Sprüche lesen. Angefangen hat alles 1993.

Der erste Spruch bezog sich auf das Theater „Neue Flora“, das sich auf der anderen Seite der Bahngleise

befindet. Dort wird seit 1991 das „Phantom der Oper“ aufgeführt. Auf der Kirchenrückwand war dann zu lesen: „Kein Phantom, sondern Realität: Jesus. Nächste Vorstellung: Sonntag, 10 Uhr“. Das Presseecho auf diese Aktion war riesig: „Ring frei: Jesu Kampf gegen das Phantom der Oper“, „Sonntags immer – und immer abwechslungsreich“ und „Konkurrenz von ganz, ganz oben“ lauteten die Schlagzeilen.

Es folgten weitere Slogans. Als die Bundesregierung den Spruch „Gib AIDS keine Chance“ herausbrachte, war am Gemeindehaus zu lesen: „Gib Gott eine Chance“. Zur Zeit muß die bekannte T-Aktie als Werbepartner herhalten. „Information zum Nulltarif: Sonntag, 10 Uhr.“ ■

Der Jugend kirchliche Position zur Sexualität darlegen

Die kirchliche Haltung zum Thema Sexualität muß nach Ansicht des Vorsitzenden der Deutschen Bischofskonferenz, Bischof Karl Lehmann, der Jugend besser verdeutlicht werden. Im Südwestfunk sagte Lehmann, die Bischöfe dürften nicht nur Kritik an der Haltung der Jugend

üben, sondern müßten auch selber ihre Position zur Sexualität darlegen. Die wirkliche Erfüllung des geschlechtlichen Lebens habe ihren Platz in der Ehe; „davon können wir nicht abrücken“, unterstrich der Bischof. Die Kirche müsse aber auch auf die veränderten Lebensbedin-

gungen eingehen. Der „fundamentale Protest“ gegen die Ehe, wie es ihn in den 70er und 80er Jahren gegeben habe, sei heute nur noch selten anzutreffen. Das Zusammenleben außerhalb der Ehe führe häufig zur Heirat. Darauf sei mit einem pastoralen Realismus zu reagieren. „Das heißt nicht, daß man dies einfach billigt, aber man darf sich nicht einfach enttäuscht davonstellen“, meinte der Bischofskonferenz-Vorsitzende. ■

Ljuboplovac kroz dimenzije

ljubav bješe
ljubav jesam
od ljubavi ljubav
u krvi ljubav
u znoju
u astralu ljubav
velika, moćna
u svim stanovima Njegovim
prožima sve jeseni
sva proljeća
Orion cvate
Plejada pulsira

duboko, najdublje
široko, najšire
znak, riječ, misao, djelo
dišem ljubav
živim
i nema dna
i nema kraja
dok mirišem ljubav
množim
ja ljuboplovac
kroz dimenzije

Zvonko Čulina

Što bi rekla moja majka

Što bi rekla moja majka
kad bi te vidjela
tako snenu i lijepu
kako pričaš bez prestanka
kao kiša dosadno što pada
u jesen, pred zoru
pokrenula si
tamo negdje
iz dubine moga srca
lavinu, zaustavljenu nekada davno
na pola puta
zaboravljeni osjećaj
kako je to kada ti netko drag
u nevolji stisne ruku?

kao što reče Cohen:
„Isus je bio mornar“
i do moga je srca, draga
doplovio moj Bog
svojom rukom on sada
tjera oblak crn
sa moga oka i doka
šta bi rekla moja majka?
sad kad je Isus
sve moje, za mene
suza bi joj kanula
niž lice, pa na dlan
polako
panula

30.4.97. pjesma nastala pod utjecajem pjesme „Far from me“ od Nick Cave-a,
a napisana je za mamu Nadu, Mary Jane i blagog i jedinog spasioca Krista

Zdenko Čolić

Hvala

Hvala za suzu
što iz oka kanu,
hvala za bol, i hvala
za svaku ranu.
Hvala za prezir, i za
poniženje svako,
hvala za sumnje što se
u srcu rode,
hvala za napuštenost i kušnje
te, hvala za nemir, i hvala
za sve strahove.
Hvala za mlakost i klonulost,
hvala za sve, hvala za
noći neprospavane.
Hvala, hvala,
hvala Ti, za sve,
hvala o moj
Gospode!

Mara Lučić

Jedna od slika Milana Nađa izloženih na izložbi u Mainzu, održanoj koncem studenoga i početkom prosinca

Dok razmišljam o tebi

mome nerođenom djetetu

Dok razmišljam o tebi
U grudima bavlja se pali
I nataloženo crnilo raspršuje
Kao sunce
Maglu jutarnju.
Već te toliko ima u meni
Da jedva podnosim juriše osjećaja;
Toliko si stvaran, o slatka čežnja
Da te i u snu ljubim
Misleći da je java
Svi moji potoci i sve rijeke
Ulijevaju se u kapljicu tvog izvora.
U tebi se sva ljubav ujedinjuje,
Sva rasula svjetlost, i svi snovi.

Dalibor Perković

Zimski poj o svjetlu i ljubavi

zima je
i vani led
krošnje ogoljele
smrznuta jutra
al' ja, pogleda vedra
u ono sutra
ispunjen ljubavlju
dišem dubokim mirom
mirom Tebe
skidam još jedino

zaostalu paučinu
s čela
sa svog sebe
željan da radam
riječi umilne
i vedre pjesme
željan da mi srce
vatreno ostane
i pleksus grije
unutarne sunce

um bistri
dubok bas nebeski
da ljubim zemlju
ljubavlju svom moćnom
i da ne odletim još
Tebi
međ' zvijezde
k'o u vjetar
nemirne
slamnate trunke

Zvonko Čulina

Moramo ostati

Kad upitate prosječne Sarajlije kako žive, dvije-tri godine nakon rata, tiho će odgovoriti: „Ne puca se“. Što se krije iza ovog tihog odgovora? Bijeda, apatičnost, strah od budućnosti? Tamo gdje vlada bezvlašće i pravo jačega, malom čovjeku ne preostaje ništa drugo nego da šuti i trpi. Koja je razlika između ovog i komunističkog sistema? Da, oni koji su danas većina imaju pravo reći tko su i što su.

Kulturni šok u vlastitom gradu

U Bosni je 75 % nezaposlenih. Proizvodnje gotovo da i nema. S primanjima je slično, a ako ih i ima, onda su u većini minimalna. Zaslužene mirovine iznose u prosjeku 80,- DM. Sreća pa Bosna ima jaku „dijasporu“. To vlada veoma dobro zna. Iz tog razloga joj se moraju plaćati visoke dadžbine. Državi koja jedva funkcionira i omogućava osnovne uvjete za preživljavanje, mora se platiti struju, stan, grijanje, stubišno svjetlo kojeg nema i sl. Ljudi se boje da će i ove godine plaćati grijanje kojeg neće biti. I tako političari koji sudeći po vanjštini dobro žive i koji su ljudima dali ono malo crkavice pojedju i to malo crkavice. Zabranili su narodu da obrađuje zelene površine koje su bile obrađivane za vrijeme rata i koje su omogućavale preživljavanje. Razlog je pokazati svijetu da je Sarajevo grad.

Međutim, Sarajevo zahvaljujući svojim novim stanovnicima, većinom izbjeglicama iz istočne Bosne, polako ali sigurno gubi sliku grada. Smeća ima posvuda, a najviše po onim površinama koje trebaju potvrditi da je Sarajevo grad. Stambene zgrade su u većini slučajeva prljave. Narod je u apatiji jer nema posla, i naravno, umjesto da nešto radi, politizira.

Kako bi država dokazala narodu da se brine o njemu, omogućila je da u grad dođe grupa „U2“. Mladi su platili ulaznicu „samo“ 20,- DM. Kao u stara dobra vremena, vlasti narodu daju malo „kruha i igara“, a za uzvrat traže pokornost i trpljenje svih političkih hireva i lažnih obećanja. Ali bez obzira što se krije iza koncerta, 46 000 mladih je pokazalo zajedništvo. Nije bilo incidenata. Na nekoliko sati, otuđeni narod se zbližio. Jedan od uzroka otuđenosti je svakako novac kojeg manjina ima previše, a većina premalo ili ga uopće nema. Drugi uzrok bi bio nepovjerenje među različitim narodima koji žive u Sarajevu.

Ima ljudi koji u Sarajevu otvaraju svoje komplekse trgovina. Odakle im novac za takvo što, nitko ne vodi istragu. Ali otvaraju se dućani najvećih svjetskih trgovina. Stoga ne iznenađuje što se sve više mladih daje u krađu, drogu, provale i slično. Razlika između želje i mogućnosti, između onoga što vidi i onoga što si može priuštiti, tjera mladog čovjeka na nezakonite radnje. Dok se ratni profiteri bogate, dotle vojnici Armije BiH prose po zgradama ili autobusima. U jednom od bosanskih gradova u autobus je ušao čovjek od 35 godina. Imao je dokumentaciju o svojoj stopo-

stotnoj invalidnosti. Rekao je da se srami, ali da moli pomoć jer nema od čega živjeti. To je slika „malog“ čovjeka. Nešto bogatiju sliku pokazuje nam sarajevska čaršija. Stari grad, sa svojim malim trgovinama, svojim poznatim i obnovljenim džamijama, daje dojam da je život ponovno ovdje započeo. Gradi se sve više i više džamija. Svaki dan, u rano jutro, Sarajlije budi jutarnja molitva hodže. A oko 12 sati, opet svaki dan, muškarci izlaze iz džamije i obuvaju cipele. Muslimani, starosjedioci Sarajeva koji ne prakticiraju islam ili Hrvati koji su za vrijeme rata bili odsutni, moraju proći kroz male kulturne šokove nakon doživljaja poratnog Sarajeva. Čini se da je izbjeglim i prognanim lakše bilo prihvatiti gradove zapadne Europe, zato što je prijeratno Sarajevo živjelo nekom mješavinom bosansko-europske kulture. Ali rat je valjda vođen radi demokracije i slobode, tj. omogućiti svakom čovjeku da bude ono što jest. To je demokracija. Ta riječ sigurno u sebi sadrži i toleranciju. Postoji li tolerancija zaista u Sarajevu?

Hrvati u Sarajevu

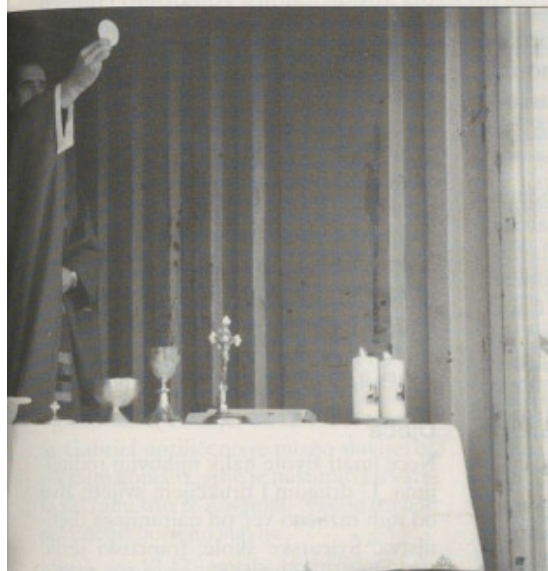
Pripadnici većinskog bošnjačkog naroda svake nedjelje gledaju kako Hrvati posjećuju mise u svojim crkvama. Jedna od improviziranih crkava je smještena u atomskom skloništu zgrade koja se nalazi slučajno preko puta nebodera u kojem se nalazi improvizirana džamija.

Tu svoju crkvu katolici župe svetog Luke evangelista nazivaju katakombom. Ljeti se sveta misa održava na lokaciji za gradnju crkve. Oltar je smješten u kontejneru, tako da katolici svoju crkvu ljeti nazivaju kontejnerom. Župnik don Marijan Marijanović objašnjava kako je prva misa na ovoj lokaciji održana u prilično borbenoj atmosferi: „Počeli smo prije tri mjeseca slaviti svetu misu na našoj lokaciji za gradnju crkve. Od Sfor-a smo dobili šator u koji je moglo stati oko 200 ljudi. Bila je

Vjernici strpljivo sudjeluju u misi pod vedrim ili oblačnim nebom u sarajevskom naselju Novi Grad, a oltar se nalazi u kontejneru.

Opstati u Sarajevu

Vlača Marijan Marijanović slavi misu u kontejneru

se nada da će na proljeće početi intenzivna gradnja crkve, pastoralnog centra za mlade i župne kuće. Novčana pomoć je obećana iz Njemačke ali ona neće biti dovoljna. Nadaju se nešto skupiti i od svojih župljana. Znaju da će to biti minimalno, ali u Novom Gradu crkva je neophodna.

Zajedno smo jači

Mnoge nevjerne Tome će reći: Čemu gradnja crkve kada katolici neće ostati u Sarajevu? Don Marijan se s time ne slaže. Za njega je gradnja crkve znak da u Sarajevu ima mjesta za Hrvate. „Bez obzira na teškoće želio bih potaknuti narod na povratak.

vrlo nezgodna reakcija s bošnjačke strane. Napali su šator. Htjeli su ga rasjeći. Imao sam svojih desetak stražara koji su morali pobjeći jer su ih otjerali. Došla nam je i policija u pomoć. Morali su čuvati šator. Nakon toga, da bi nas provocirali, Bošnjaci su pustili preglasnu muziku. Budući da je policija bila prisutna, nije bilo više nikakvih sukoba. Svake nedjelje, nakon toga događaja, policija nas je redovito čuvala. Mise smo slavili na otvorenom, u kontejneru koji smo dobili od Caritasa.“

Koliko god da su tunel za opskrbu Sarajeva i vrtovi pomogli da grad preživi tijekom rata, toliko je i Crkva. Velečasni Marijan se osvrnuo na ulogu Crkve koja je pored duhovnog i kulturnog rada djelovala i karitativno. „Čuo samo od jednog svećenika, profesora, da je Caritas u Sarajevu podijelio više pomoći pripadnicima drugih vjera i nacija nego što su sve druge vjere i nacije podijelile katolicima u Sarajevu“, i nastavlja „to će priznati svi vjernici i pravoslavne i islamske vjeroispovijesti“. Bez obzira na izuzetno teške uvjete života, Crkva u Sarajevu živi i djeluje. Franjevci su renovirali i ponovno otvorili ratom uništenu Franjevačku bogosloviju u Nedarićima, gdje studenti redovito studiraju. I novootvorena župa svetog Luke u Novom Gradu je jako aktivna. Mladi u župi su dobro organizirani. Imaju predavanja i vjeronauk u svojoj katakombi. Na istom prostoru župni zbor „Šalom“ priprema pjevanje za misu. A djeluju i dvije grupe „Crobbox“ i „Pax“ koje su nedavno snimile po jednu kasetu. Sigurno bi bili i bolji kada bi imali povoljnije uvjete za rad. Župnik Marijan

Mnogi, osobito oni koji su pobjegli, boje se doći posjetiti svoj dom, svoje roditelje. Za to nema potrebe. Mi živimo i radimo u Sarajevu. I dalje ćemo živjeti i raditi. Ako je čovjek dobar i pošten i ako radi za dobrobit svog naroda i ove države, onda može živjeti i ovdje ostati. Neće biti lako, ali imamo Katolički školski centar, svoje crkve. Crkva brine za katolike da mogu živjeti, školovati se, nadam se da će biti i mogućnosti za zapošljavanje. Miniranje naših crkvi i školskog centra ne bi nas smjelo zaplašiti ili biti znak da trebamo napustiti ovaj grad. Naprotiv mi trebamo ovdje ostati i opstati jer je ovo naše Sarajevo. Ako se izbjeglice i prognanici vrate i njima i nama će biti lakše ako smo zajedno. Sigurno je da za mnoge ovdje, katolici, Hrvati nisu dobro došli, ali za normalan i pošten svijet vjerujem da su dobro došli.“

Snaga je izbijala iz kontejnera za vrijeme euharistije. Glas je vikao iz pustinje: „Poravnajte putove Gospodinu!“ Glas je naredivao: „Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio!“ Glas je pitao: „Tko je moj bližnji?“

A glas više i danas: Hoćemo li dopustiti da Isusov glas umre u Sarajevu ili ćemo pomoći da i dalje više: „Ljubite jedni druge...“ Putovi dolaska i povratka u Sarajevu već su poravnati. Valja se samo – vratiti.

Mirela Pehar

MOSTAR

Pomoć HNK Mostar

Usred ratnog viora u Mostaru je rođena ideja o izgradnji Hrvatskog narodnog kazališta. S jednim takvim hramom kulture zasigurno će se snažno njegovati i razvijati kulturna baština našeg naroda na tom području. Ali, da bi se ta ideja ostvarila, potrebna je pomoć prijatelja kulture, kazališta i ljudi s hercegovačkoga krša.

Hrvatsko narodno kazalište Mostar gostuje u Stuttgartu 25. i u Kölnu 26. travnja 1998., i to s predstavom „U godinama gladi“. U predstavi je govor o kalvariji hercegovačkih Hrvata koncem I. svjetskog rata, kada je u Hercegovini vladala nezapamćena suša, pa i glad. Tada se, poput starozavjetnog proroka, pojavio fra Didak Buntić, koji je slanjem djece i mladih u Slavoniju od gladi spasio tisuće ljudi. Ovo je ujedno i poziv na predstavu i na pomoć ovoj kazališnoj skupini.

Pokrovitelji predstave su Veleposlanstvo BiH u Bonnu, Generalni konzulat RH u Stuttgartu, Hrvatski svjetski kongres, HKM Köln, HDZ Stuttgart.

Sve obavijesti o predstavi i pomoći HNK Mostar mogu se dobiti kod Draženka

Primorca na telefon: 02 28/31 60 84; a novčana potpora može se poslati na: Spendenkonto Kroatisches Volkstheater in Mostar, Konto Nr. 266 679 001, Dresdner Bank Bonn, BLZ 370 800 40. ■

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE U MOSTARU sezona 95/96

fra ANTE MARIC

U GODINAMA GLADI

DRAMATIZACIJA: OBRADBA: ŽELJKA TURČANOVIĆ
REDATELJ: ŽELJKA TURČANOVIĆ

FRIBOURG-ŠVICARSKA – ZAPIS O ŽIVOTU MALE HRVATSKE ZAJEDNICE U ŠVICARSKOJ

Visine u nizinama

Tamo gdje caruju kiša i magla, u srcu Švicarske (meni je i tamo pomalo srce, zato su mi puna usta!) smjestio se gradić, nekima selo, Fribourg. Jedan je od „ogranaka“ Hrvatske katoličke misije sa središtem u Lausanni. Pastoralnu brigu o hrvatskim katolicima vodi fra Ivan Matijašević.

Žene u Fribourgu

One su majke, radnice i jamac očuvanja ognjišta. Punu afirmaciju svoga dostojanstva promiču kroz rad, skrb i odgoj djece, te svojom „trajnom“ nazočnošću u svim djelatnostima zajednice otkrivaju dubinu i veličinu ženskoga duha. Naravno da ni njih ne zaobilaze poteškoće suvremenoga svijeta, osobito jak pritisak između kućnoga posla i „profesionalne“ uključenosti u društvo. Ženska prava često su prignječena muškom bahatošću i iskorištavanjem. Pored redovitih poslova na različite načine pokušavaju pronaći prostor za razonodu i odmor. Tako je, osim kave, crkva prvo mjesto susretišta za dogovaranje mnogostrukih djelatnosti. Između ostalog čak su jednom nastupile i na nogometnom turniru u Bernu gdje su osvojile drugo mjesto. Ne znam je li im to bio posljednji nastup na nogometnim igralištima, ali sam siguran da bi i pod sportskim nebom pronašle svoje mjesto. Štoviše dobile su svaka po ružu koja je u konačnici simbol njihove uske povezanosti sa svime što je lijepo. Ne gledajući ponekad usko shvaćene realnosti kao što su vjera, nacija, boja kože, izabrale su za trenera poznatoga haičanskoga stručnjaka Ernesta koji se umah uklopio u njihovo prijateljsko društvo. Redovito su dakle žene nosioci dobrih (muški zlobnici će reći i loših) stvari, što je posebno vidljivo u obiteljima. Međutim uz njih, svake godine na fribourgško sveučilište „zaluta“ i poneka studentica koja s drukčijim pristupom stvarnosti nastoji također isplivati na površinu ljudskosti, moralnih i vjerskih vrлина. One su brojne ali ipak svojom upornošću krče putove onima koji će u budućnosti uspostavljati i na taj način veze s ljudima sa svih kontinenata.

Muškarci u Fribourgu

Oni su uvijek tu negdje pokraj ili u maštanju daleko od žena. Rekli bismo da im je „sudbina“ namijenila samostalnu ulogu u okrilju obitelji. Tamo i oni otkrivaju koje je njihovo stvarno mjesto u zamršenom sklopu raznih teorija o zajedničkom životu. Većina Hrvata u Fribourgu su iz hercegovačkoga podneblja, premda ih ima sa svih strana, iz srednje

Bosne, Dalmacije, Slavonije i drugdje. U ponešto pojednostavljenoj skraćenici „vjera i nacija“ pronalaze moto vlastitih života. Toga se naime, ne treba odricati. Ostalo su prolazne vrijednosti. Carica toga područja je relativnost. Kod fribourgških Hrvata postoji duga gipserska tradicija. Ljudi se međusobno potpomažu, čak i onda kad su na „godišnjem odmoru“ u Hrvatskoj. Moglo bi se reći da je riječ o maloj i živahnoj zajednici u kojoj ključa život. U posljednje vrijeme u modi je nogomet. Ne znam komu se popularnost toga sporta može zahvaliti, ali očividno je da godine nisu zapreka redovitim nedjeljnim – poslijepodnevnim okupljanjima. Momčad se nazvala „Poskok“ podsjećajući indirektno na uvjete života gdje zmija otrovnica pronalazi plodno tlo. Za službene utakmice traži se dres više. Ekipe je osobito slavna nakon utakmica kad u velikoj ili maloj dvorani pronalaze lijek od ujeda gostujućih igrača. Gostujuća momčad ubrzo shvaća da taj „poskok“ i nije tako opasan kao što bi se to na prvi pogled moglo zaključiti, nego da je riječ o običnom, gostoljubivom čovjeku koji se na taj način malo želi odmaknuti od gluposti ovoga svijeta.

Nadimci

Netko će reći što je tu važno? U nekim kulturama ime je označavalo bit čovjeka, govorilo je što taj i taj čovjek jest. Izgovorivši određeno ime odmah bi se shvatilo tko je posrijedi i što se pod tim imenom podrazumijeva. U svijetu u kojem se briše svaki spomen ne samo na imena nego i osobe nije na odmet jednom zapisati sva iskustva koja su skupljena u imenima konkretnih, dakle povijesnih osoba koje imaju svoje ime i prezime. Nitko ne treba biti zavidan ako njegovo ime nije izričito spome-

Hrvatska ženska nogometna ekipa iz Fribourga postigla je drugo mjesto na turniru u Bernu, pri čemu je pomogao i trener Ernest Charlot s Haitia

nuto. Meni je baš nakana da spominjanjem ovih imena-nadimaka spomenem sva ona imena koja nitko ne spominje niti će ikada spominjati. Nadimci su radije smješnjia iliti lakše prepoznatljiva značajka svakog čovjeka pa dobivaju istovjetan smisao kao i imena. Primjerice, Lima, Limnica, Jozo, Krnjaz, Krle, Šolja, Zaja, Đula, Maca, Kaja, Obućinica, Suvi, Časa, Stanić, Bene, Kosa, Drago itd. Vjerojatno ta imena nemaju za čitatelja nikakvu važnost. Slažem se. Predlažem da u mislima predstavi djetinstvo ili nešto sretnije ako ono nije bilo sretno i u mašti pregleda „popis“ imena i prezimena, nadimaka i rugalica. To može biti zanimljivo. Ili današnjega čovjeka ništa više ne može na istinski način zabaviti. Mene osobno te male stvari, a njih je na tisuće, čine sretnim.

Djeca

Neće imati živote nalik njihovim roditeljima. U drugom i drukčijem svijetu žive od njih različito već od najranijega djetinjstva. Švicarske škole, francuski jezik, drukčiji snovi, drukčije ozračje koliko god roditelji nastojali „zadržati svoje“. Ipak, možda je „hrvatska škola“ subotom poslijepodne prigoda da ih se pripravi za izbor gdje će i kako jednoga dana živjeti. „Ufuravanje“ u hrvatske sadržaje događa se učenjem hrvatskoga jezika. Osim toga mogu ići i na jedan sat vjeronauka. Tu bi se mogli susresti s jednim novim svijetom koji nije isprve uočljiv ako se dobro oči i uši ne otvore. Djeca fribourgških Hrvata su kao i sva druga djeca. Nema golemih razlika. Osim onih po kojoj se jedno dijete razlikuje od drugoga. Živahna, privlačna, spontana, „dosadna“, dobra i zločesta, nemirna i slatka...

Misa

Mise se održavaju dva puta na mjesec. Mala kapelica omogućuje duhovno napajanje i susret s Kristom u živosti sakramenata. To je ujedno šansa da vidimo

Mnoštvo događaja

Tribine Društva hrvatskih intelektualaca Bavorske. Nikolinjska fešta. Primanje i blagoslov ministranata. Božićna slavlja. Priprava za obilježavanje 50. obljetnice Misije.

Konac mjeseca studenoga i prosinac prošle godine označili su mnogi događaji u našoj Misiji. U petak 21.11.1997. u Pasinger Theaterfabrik u Münchenu dr. Michael Stanić održao je na njemačkom jeziku predavanje o temi „Dubrovnik – Kulturquelle Europa’s“.

U subotu 6. 12. 1997. u misijskim prostorijama održao je dva predavanja fra Šimun-Šito Čorić, i to: „Crkva i država u Hrvata danas“ i „Hrvatski svjetski kongres“.

Tjedan dana kasnije, 13.12.1997. u crkvi St. Gabriel upriličeno je misno slavlje, uz sakralni koncert, gdje je nastupio Hrvatski sakralni trio iz Zagreba. Nakon toga je priredeno božićno slavlje.

Misija je 12.12. upriličila proslavu sv. Nikole u Pschor-Keller Saal u Münchenu. Proslavu je otvorio i nazočne, a posebno djecu, pozdravio voditelj Misije fra Petar Gulić. Klapa „Croatia“ započela je program hrvatskom himnom i otpjevala nekoliko rodoljubnih pjesama. Na ovom božićnom slavlju najzapaženiji su bili najmlađi vjernici, koji su i izveli najveći dio programa pod ravnanjem neumorne sestre Slavice Bezjak. Oni su

pozdravili dolazak sv. Nikole recitiranjem stihova i igrokazima. Misijska folklorna grupa „Fra Andrija Kačić – Miošić“ izvela je simfonijsko kolo iz opere „Ero s onoga svijeta“.

Gosti večeri bili su Martin Sagner Dudek i grupa „Tutti-Frutti“. Do kasno u noć svirali su i pjevali za dušu i raspoloženje, za sve one koji su se osjećali mladi, pa se tako i fra Petar okušao u plesu. Priredena je i bogata tombola koju je pripremila udruga „Ruke dobrote“, a prihod od ove tombole namijenjen je za invalide domovinskog rata i djecu palih hrvatskih vojnika.

Primanje i blagoslov ministranata

Na drugu nedjelju došašća upriličeno je primanje i blagoslov mladih ministranata i oproštaj starijih ministranata u crkvi St. Michael. Ovu nedjeljnu sv. misu i blagoslov predvodio je fra Petar Gulić. Misija inače vodi veliku brigu oko odgoja mladih ministranata za što se posebice brine đakon Mate Kutleša koji već nekoliko godina radi s poslužiteljima oltara na vjeronaučnom i ministrantskom pripremanju. Đakon Mate računa da će iz ovih mladih

redova njegovih učenika biti barem koji svećenik, koji će sutra negdje u domovini ili u tuđini predvoditi misna slavlja i držati propovijedi svom hrvatskom puku.

Božić u srcu

Svako naše svetište i mjesto gdje se vjernici okupljaju oko Gospodnjeg stola, kako u domovini tako i ovdje u tuđini, otkrivaju i pokazuju sliku dolaska našega Spasitelja, što se osobito vidi prigodom slavljenja njegova rodendana, Božića.

Tako su ove godine u velikoj kapeli Hrvatske katoličke misije München, po ideji s. Slavice Bezjak, izrađene božićne jaslje. U središtu je hladna kamena špilja čiji otvor ima oblik srca. One iskazuju ljubav Božju koja je zasjala u jaslama prema ljudima, ali i poziv ljudima da srcem, ili ljubavlju, Bogu uzvrate na isti način. „Ove jaslje nas izazivaju na razmišljanje o velikoj božićnoj tajni Božjega učovječenja, o otajstvu koje se može protumačiti i shvatiti samo – srcem. Nema prave proslave Božića, ako ne budemo potpunoma smjestili jaslje u naša srca i ako u njima ne bude mjesta za siromašno dijete Isusa.“, kaže s. Slavica.

Božićnu ponoćku je u crkvi sv. Pavla predvodio fra Petar, a propovijedao je fra Damjan Čovo. Misija je inače ove godine izdala poseban veliki misijski kalendar, s mnoštvom fotografija iz života i rada zajednice, a u povodu 50. obljetnice djelovanja ove Hrvatske katoličke misije, koja će se obilježavati ove godine. **Jozo Sladoja**

one koje preko tjedna nismo uspjeli vidjeti zbog ovog ili onog razloga. Bolje je tako reći nego da svatko preko tjedna ide svojim poslom.

Dakle, u tim kratkim crtama pokušao sam oslikati život male zajednice fribourgških Hrvata. Ima i onih koji ne dolaze u dodir s Crkvom. Njih je teško pronaći. Kao i u svemu drugome tako i u tomu prisilnim i moralnim diskvalificiranjem ništa na bolje se ne pomiče. Kao što jedni slobodnim odabirom odluču doći i dolaziti u crkvu isto tako i drugi mogu reći ne Crkvi zbog njima znanih razloga.

Staraca nemamo. Ili ih ne vidimo. Ili nitko zbog mladosti duha ne želi priznati da je star. Možda je tako bolje jer bismo inače morali razmišljati o osamljenosti, iznemoglosti, umiranju. I to bi bilo to. Kratka priča za sve živuće koje ove riječi podsjećaju da su dio spašenih ljudi za koje je Krist umro i koji će jednoga dana biti okupljeni oko istoga Gospodina.

Alojz Čubelić OP

KOBLENZ 80. rođendan Ivone Dončević

Članovi Hrvatskog kulturnog društva Koblenz upriličili su 10. siječnja 1998. svečanu akademiju u čast osamdesetog rođendana svoje predsjednice i hrvatske patriotkinje Ivone Dončević. Svečanost je uveličalo oko pedesetak gostiju, članovi HKD i prijatelji gđe. Dončević. Među njima bio je prisutan i hrvatski pjesnik Vjenceslav Čižek sa suprugom Zorom. Nakon pozdravne riječi dopredsjednika HKD Rajka Radišića, uslijedio je glazbeni program koji su naizmjenice izveli gđa. Vera Cernić, gđa. Iva Lesica i g. Rajko Radišić.

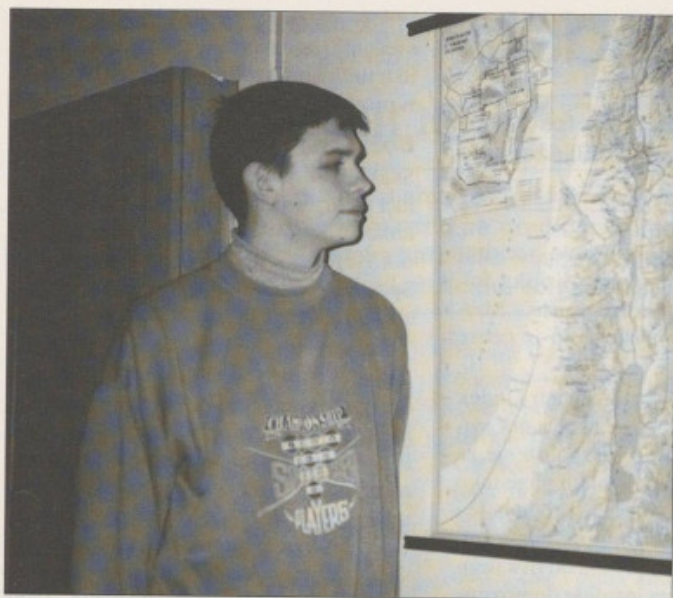
U ime Veleposlanika prof. dr. Zorana Jašića slavljenicu je pozdravio Stjepan Šulek, koji je ujedno održao Laudatio. Stjepan Šulek, koji je mnogo godina surađivao sa slavljenicom, u svom je govoru podsjetio na bogat publicistički rad Ivone Dončević. Taj rad bio je u svim fazama prožet humanističkim i kršćanskim shvaćanjima života. Nagla-

Gospođa Ivona Dončević zahvaljuje gostima na rođendanskim čestitkama

sio je da je Ivona Dončević primjer nacionalno i demokratski angažirane hrvatske žene ovog stoljeća, koja treba biti uzorom novim hrvatskim naraštajima u domovini i svijetu.

Na kraju svečane akademije cijela dvorana zapjevala je Domjaničevu pjesmu „Fala“ čime su svi izrazili zahvalnost i priznanje samoprijegornoj i dragoj Ivoni. **R.R.**

BERLIN
Francisko Pavljak,
prvi ministrant
HKM Berlin,
pred zemljovidom
Svete Zemlje

Zapisi u

Prvi stranac na tečaju ministranata

Evo nekih:

– Dragi Isuse, nama ne trebaju darovi, mi želimo da prestane rat i da ne bude bolesnih.

– Isuse Kriste, svjetlo svijeta, daj nam da i dalje slijedimo tvoj put i neka u idućoj godini i dalje svijetli tvoje svjetlo svim ljudima i daj mir i dobro na ovome svijetu.

– Isuse, pogledaj djecu što su na cesti. Daj da i oni dobiju roditelje, da mogu slaviti Božić i novu godinu. Hvala.

– Bogu smo svi jednako dragi.

– Molim te, Isuse, čuvaj moju obitelj da se slaže, a ja kao majka kćerke koja je trudna želim da dođe na svijet zdravo dijete.

– Želim da svi ljudi ovoga svijeta, bez obzira na religioznu pripadnost, idu pravim putem, Božjim putem, naravno s vjerom u Boga.

– O, moj Bože, što su naše nade, naše čežnje, sva nada i čežnja skupljena u betlehemske štalice. Hvala ti, moj Isuse, na svim ljudima, pa i na samoj sebi, jer si me Ti htio ovakvu, dobro je. Sve što je od tebe, savršeno je. Dragi Bože, hvala ti što si meni, mojoj obitelji i mojoj domovini darovao, te nas sretno doveo do kraja godine 1997. Povedi nas sretno u Novu i daj nam snage i zdravlja da se sretno vratimo i nastanimo živjeti na jedinom svetom mjestu, gdje nas naše sunce grije i svoj svoga u potpunosti ljubi. To ostva-

Badnje skazanje

Na Badnji dan, 24.12.1997. u 16 sati slavili smo dječju ponoćku u crkvi sv. Klementa. Pred velikim brojem roditelja s malom djecom, djeca HKM Berlin pod vodstvom s. Fabijole, izvela su program u kojemu su natupili: čitač, dječji zbor, anđeo, pastiri, gostioničar, Marija, Josip i carev glasnik. Mali glumci lijepo su dočarali Isusovo rođenje, a posebno je bilo dirljivo kada su trojica pastira darovali malom Isusu kaput, pjesmu i srce – svu ljubav.

Zapisi uz jaslce

Ovogodišnje jaslce lijepo je izradio fra Ante Marković. Uz jaslce je bila postavljena knjiga dojmova.

Od 28.11.–30.11.1997. u kući za obrazovanje mladih – Christian-Schreiber-Haus u Alt-Buchhorstu okupilo se 20 ministranata i ministrantica iz berlinskih župa. Starosna dob bila je 16 godina. Među njima je bio i naš 17-godišnji Francisko Pavljak. Francisko je rođen u Derventi, u župi sv. Jurja. U ratnom vohoru morao je bježati iz Bosne, pa je 1993. došao u Berlin. Svake nedjelje posluhuje kod oltara u crkvi sv. Klementa, a njegova sestra Valerija (16) posluhuje u crkvi sv. Petra u Weddingu.

S još 20 ministranata sudjelovao je na poukama ministranata koji još nisu preuzeli odgovornost za ministrante u svojim zajednicama. Zanimljivost je u tome što je on prvi stranac na jednom takvom tečaju što se već više godina održavaju za sve ministrante.

Predavanja su držali Olaf Polossek, kapelan, i Sussane Thomas, referentica za ministrante. Ministrantima su ponudene sljedeće teme: Razumjeti sv. misu; Simboli sv. mise; Adventsko vrijeme; Crkvena godina; Priprema za svetu misu, pjesme čitači. Radilo se po grupama, sudjelovalo u zajedničkim molitvama, a prikazan je i video film. Ministranti su na rastanku dobili određenu literaturu za pripremanje ministranata.

Francisko je na povratku izvijestio ministrante Hrvatske katoličke misije o svemu što se događalo i iznio svoje dojmove. Kazao je: „Bile su dobre teme. Kuća je jako lijepa i uređena. Mogao sam se upoznati s Nijemcima i njihovim ministrantima. Obogaćen sam znanjem o sv. misi. Spoznao sam da bismo i mi trebali više raditi na tome da osposobimo pojedine ministrante kako bi preuzeli odgovornost i mogli druge poučavati.“

Oni su na
Badnju
večer
uprizarili
skazanje
„Rođenje
Isusovo“

aslice

renje vječne čežnje za povratkom, želim svim dragim sunarodnjacima, te im, Bože pomogni da nađu put, da mojoj i njihovoj djeci klešu budućnost. Hvala ti, Bože.

Ministrantska tombola

Svi ministranti iz sve četiri crkve u kojima poslužuju kod oltara, imali su na blagdan sv. Stjepana, u misijskoj dvorani, u poslijepodnevnim satima svoju ministrantsku tombolu. Preko dva sata družili su se uz kolače i Coca-colu. Bilo je pljeska za pobjednike, fotografiranja i čestitanja. Uz božićne pjesme s kasete bio je to pravi božićni ugođaj. Pobjedničke brojeve izvlačio je fra Ivan Škopljana-Maćina. Veselju ministranta pridružili su se i pojedini roditelji. Na kraju su svi ministranti dobili lančić s križem tau.

Srebrni jubilej Stjepana i Pavice

U utorak, 30. prosinca, u misijskoj kapeli proslavili su 25. godišnjicu braka Stjepan i Pavica Lozančić. Okruženi svojim kćerima Zrinkom, studenticom 2. godine engleskog i političkih znanosti, i Mirjanom, studenticom 4. godine povijesti umjetnosti i francuskog, obnovili su pred oltarom svoju ljubav i obećali pred križem Kristovim što im ga je za ovu prigodu darovao fra Jozo, da će u Kristovoj ljubavi nastaviti zajedno i prema 50-oj obljetnici. Kod slavlja svete mise primili su Krista pod obje prilike. U molitvama su se sjetili svih onih koji su ih pred 25 godina okruživali u župi sv. Poliona u Vinkovcima, a posebno pok. župnika vlč. Josipa Pavlovića koji ih je vjenčao.

Jozo Župić

BOCHUM

Naše mjesto na božićnom sajmu

Hrvatska tezga na Božićnom sajmu 1997. u Bochumu

Nije mi poznat pravi razlog zašto se širom Njemačke u predbožićno vrijeme održavaju takozvani božićni sajmovi – Weihnachtsmarkt. Ali svi dobro znamo da Nijemci od svega prave trgovinu, trče ispred vremena i žele doživjeti radost i ljepotu blagdana prije nego dode. Za nas je njemački uobičajeni Weihnachtsmarkt bio izazov. Nakon gradskog odobrenja i angažmana naših župljana našla se u adventu 1992. i naša božićna kućica na Bochumskom trgu s bezbroj drugih.

Skromno ali sasvim prezentno moglo se čitati natpis: „Hrvatsko kuhano vino i vruća šljivovica“. U predbožićno trčanje i kupovanje božićnih darova, prolaznicima smo rado nudili topli napitak ali još rađe istinitu informaciju o Hrvatskoj koja je tada bila žrtvom srpske agresije.

Nakon šest godina naše prisutnosti na Weihnachtsmarktu u Bochumu, mnogi su Nijemci bolje upoznali Hrvatsku, omiljenu zemlju godišnjih odmora, obnovili svoje prijateljstvo i odlučnost da će na ljetu opet na hrvatsko more.

Nije uvijek lako kroz četiri tjedna, devet sati dnevno imati nekoga tko će uz svoje osobne radne obveze biti spreman nekoliko sati biti nasmijani prodavač ili prodavačica na hrvatskom štandu.

Nije dobro stavljati sve na svjetlo, koliko je našim radom nahranjeno gladne djece u Hrvatskoj u ratu i nakon rata ili koliko je objekata obnovljeno. Ali doživjeti radost pomažući najpotrebnijima, učvršćuje najprije nas kao župnu zajednicu i to će nas sigurno podržati da ne posustanemo činiti dobro.

L.Z.

CRO PATRIA, SPLIT 1997.

Treći dani duhovne glazbe hrvatske mladeži

Nastupio zbor mladih hrvatskih katoličkih misija Njemačke

U organizaciji hrvatske glazbene mladeži Splita, pod pokroviteljstvom Odbora za naobrazbu, znanost i kulturu Zastupničkog doma Hrvatskog Državnog sabora Republike Hrvatske, održani su 5. prosinca 1997. godine u Splitu 3. dani duhovne glazbe hrvatske mladeži Cro-patria 1997. Uz mlade iz Zagreba, Splita, Pule, Šibenika, Dubrovnika i Sarajeva, nastupio je i mješoviti zbor mladih hrvatskih

katoličkih misija Njemačke. Izvedeno je 15 novih skladbi, te tri iz hrvatske glazbene baštine. Mješoviti zbor mladih HKM Njemačke nastupio je skladbom „Samo je u Bogu mir“ (četveroglasno uz orgulje) koju je uglazbio maestro Ivan Žan, umjetnički voditelj zbora. Zbor je na orguljama tijekom koncerta pratila sestra Zorislava Radić, dok je izvedbom ravnao maestro Žan. Ovaj je festival

ujedno susret domovinske i iseljene Hrvatske. Kako reče na završetku ove večeri splitsko-makarski nadbiskup mons. Ante Jurić: „Neka ovo bude i susret duhovnog preporoda naše mladeži“. Mladi Hrvati i Hrvatice iz Njemačke pjevali su uigrano i koncentrirano. Valja napomenuti da su prije dvije godine, u sklopu istog festivala, primili nagradu Sanctus Anastasius (koja se dodjeljuje za najuspješniju glazbu na religiozne stihove) za skladbu „Oče, primi žrtvu ovu“, autora glazbe Ivana Žana.

Fra M. Vukman, gosp. Ante Beljo i fra P. Ljubičić

Usiječanjskom izdanju „Obavijesti“ Hrvatske katoličke misije Stuttgart najavljeno je obilježavanje 40. obljetnice te Misije ove godine. U tekstu između ostaloga stoji:

„Ova godina je Godina Duha Svetoga u velikoj pripravi za proslavu dvijetisućite godine od utjelovljenja Sina Božjega. Mi se osobito spominjemo četrdesete godišnjice djelovanja naše hrvatske katoličke misije, kao znak osobite Božje skrbi koju je posvjedočila Crkva u Hrvata prema svojim vjernicima kad su morali napuštati svoja ognjišta i odlaziti na rad u daleke zemlje. Crkva je poslala za njima, kao Dobri Pastir za stadom svojim. U tome je i Crkva u Hrvata vidjela svoju temeljnu obvezu prema svojim vjernicima. Poslati za njima u svijet svećenike, redovnike, redovnice, koji će s njima i za njih živjeti. Prvotno je naše zajedničko poslanje i ovdje u Stuttgartu sačuvati svetu vjeru, pridonositi da vjera raste i prenosi se na nove naraštaje, slaviti Boga na svom materinskom jeziku, svjedočiti pred svijetom svoju vjernost i odanost – Bogu, Crkvi i narodu. Iz te temeljne odrednice razgranala se vjerna djelatnost. Makar smo po broju pučanstva jedan od najmanjih europskih naroda, ali u snazi vjere, ufanja i ljubavi, rastemo, granamo se i toliki su naraštaji u tijeku 40 godina naše hrvatske katoličke misije, našli svoj odmor, oslonac, pomoć, utjehu, okrepu u našoj Misiji. Treba se sjetiti na kojim sve područjima djelujemo – crkva, vjeronauk, caritas, socijalna skrb, pjevanje, ministriranje, folklor, hodočašća, predavanja, škola, vjernički skupovi, proslave blagdana i drugih spomendana Crkve u Hrvata. Ostali smo u čvrstoj vezi s Crkvom u Hrvata, pa na neki način želimo biti stalna preslika onoga što se događa u domovini. Pomagali smo i postojano obnavljamo tu pomoć tisućama obitelji, prognanika, izbjeglica, hrabrih ranjenih branitelja, kao i onih koji su ostali s trajnim ranama darovavši sve za naš mir i slobodu. Stoga osobito poštujemo majke i žene udovice i sirotu djecu u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

možemo svetu vjeru predavati novim naraštajima po sakramentu svetoga krštenja, po svetom ispovijedi i pričesti, po potvrdi i ženidbi, po nedjeljnoj svetom misi, po vjeronauku i obiteljskoj molitvi, po pjesmi i hodočašćenju, po caritasnom djelovanju... I dok nižemo sve djelatnosti, razmišljamo jesmo li mi kraj tolikih darova koje smo darovali, jesmo li darovali kojeg svojeg sina ili kćer Bogu, da se posveti Bogu u duhovnom staležu, da bude svećenik, redovnik, redovnica...“ Zato su u ovoj jubilarnoj godini najavljene brojne pastoralne akcije:

• Stepinčevo 15.2.98.

38. obljetnica preminuća sluga Božjega Alojzija Stepinca bit će u našoj zajednici 15.2. Misna slavlja predvodit će fra Petar Ljubičić, misionar iz Švicarske, a donedavno je djelovao u Međugorju.

• Ministrantski susreti

Ministranti imaju u siječnju i veljači svoje susrete s početkom u 10,30 sati i to 17. i 31.1., te 7. i 21.2. Molimo našu djecu koji se žele uključiti u zbor ministranata, da se odmah jave u Misiju.

STUTTGART

40. godina Misije

Stuttgartske misije obilježit će 40 godina djelovanja mnoštvom akcija i susreta. Poziv na doživljenije življenje sakramenata, pa i na duhovna zvanja. Zahvalna misa za domovinu.

• Seminar za ženidbu

Održat će se od 4. do 8.3.98. Svi koji namjeravaju uskoro sklopiti sakrament ženidbe (pogotovo do ljeta i u ljetu 98.) trebaju mu obvezno prisustvovati. Sljedeći seminar planiran je pred Božić '98.

• Tečaj za ples za mladež

Subotom u Misiji u 18,30 sati učenje i vježbanje latinsko-američkog plesa: dža-ža, sambe, rumba i ča-ča-ča.

• Duhovna obnova 25.–29.3.98.

I ove godine voditelj tradicionalne duhovne obnove za djecu, mlade i odrasle bit će P. Anton Šuljić, vicerektor i profesor na Teologiji u Rijeci, urednik Kvarnerskih vjezo-va i katolički novinar na radiu Rijeka.

• Izlet mladih u Pariz

Od 29.5.–1.6. organizira se izlet mladih u Pariz. Putuje se u petak 29.5. u podne, a povratak je na Duhovski ponedjeljak. Mogu putovati i mladi koji se spremaju za krizmu. Cijena će biti oko 250,- DM, a broj je ograničen.

• Jubilarno hodočašće u Lurd u jubilarnoj godini Misije

Od 20.–24.5.98. naša Misija organizira 15. hodočašće u Lurd. Putuje se u srijedu navečer, povratak je u nedjelju 24.5. Autobusna karta i puni pansion u Lurdu u ovoj jubilarnoj godini iznimno 350 DM.

PROSLAVA REINTEGRACIJE HRVATSKOGA PODUNAVLJA I ŠESTE OBLJETNICE PRIZNANJA REPUBLIKE HRVATSKE

Zahvalna misa za domovinu

U prepunoj konkatedrali sv. Eberharda, u kojoj je svake nedjelje i blagdana najbrojnije vjerničko okupljanje, svečano je 18. siječnja služena sveta misa zahvalnica kojom je obilježen završetak mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja te šesta obljetnica međunarodnog priznanja nezavisne, demokratske i slobodne države Hrvatske. Zahvalnu svetu misu, na kojoj se okupilo više od 2000 hrvatskih vjernika, predvodili su stuttgartski misionari fra Ivan Čugura i fra Marinko Vukman.

Sve nazočne pozdravio je voditelj Misije fra Marinko, a posebno veleposlanika

RH u Njemačkoj prof. dr. Zorana Jašića i generalnu konzulicu RH u Stuttgartu gđu Zdenku Babić-Petričević i naglasio da su veliki dani iza nas, ali i pred nama. Danas kada je hrvatsko Podunavlje i službeno pod upravom hrvatske vlasti moramo sve učiniti za povratak hrvatskog čovjeka.

Domovinsko slavlje nastavljeno je u historijama Hrvatske katoličke misije, gdje se okupilo više stotina vjernika, a govorili su hrvatski veleposlanik Jašić i konzulica Zdenka Babić-Petričević. Sve nazočne dugo u noć zabavljao je misijski tamburaški sastav.

UKRATKO

KOBLENZ – 25 godina pastoralnog djelovanja Dragice Žimbek – Pastoralna suradnica Dragica Žimbek obilježila je 7. prosinca 1997. god. 25. obljetnicu svoga djelovanja u Hrvatskoj katoličkoj misiji Koblenz. Na njezinu nesebičnom radu zahvalili su joj župnik vlč. Alojzije Petrović, članica župnoga vijeća dr. Mira Jozić Habijanec i članica Njemačko-hrvatskog društva Slavica Koščak. U ime djece i roditelja slavljenici je čestitala gđa Liljana Periša. Svi su oni svojoj Dragici, u znak zahvalnosti i poštovanja, predali i prigodne darove. Nije izostao ni prekrasni buket cvijeća suradnika „Žive zajednice“ Jakova Vrankovića.

Dar župljana HKM Koblenz pastoralnoj suradnici Dragici Žimbek za 25 godina rada u Misiji. Na daru i čestitkama zahvaljuje gđa Žimbek

MAINZ – Izložba slika Milana Nađa – U organizaciji „Deutsch-Kroatischer Gesellschaft“ u Mainzu je od 17.11. do polovice prosinca 1997. održana izložba slika Milana Nađa, poznatog hrvatskog slikara naive. Otvorenju izložbe bio je nazočan i sam slikar, konzuli Z. Karakaš i J. Fuchs, i drugi uzvanici. Na otvorenju je tijekom cijele večeri svirao i pjevao tamburaški sastav HKZ Mainz. Inače, Milan Nađ je naivno slikarstvo učio kod Ivana i Josipa Generalića. Za njega se tvrdi da je slikar životne radosti, a najčešći motiv mu

je zimska seoska idila. On je dosad izlagao na oko 300 skupnih i 25 samostalnih izložbi diljem svijeta.

OFFENBACH – Dobrotvorne akcije – Misija Offenbach priredila je u povodu božićnih blagdana akciju za pomoć djeci palih hrvatskih branitelja. U akciji je skupljeno 9000 DM za djecu palih hrvatskih vojnika iz vukovarsko-srijemske županije. Akciju su poduprle tri udruge s područja Misije: Hrvatsko društvo Offenbach

(HDO), HDZ i Hrvatsko kulturno društvo Neu Isenburg. Marica Gojšić, vrijedna članica našega misijskoga vijeća, predala je ovaj dar Hrvata Offenbacha vlč. Branku Kosecu, svećeniku iz Vukovara. Vlč. Kosec je zahvalio na daru i obećao da će ga predati u ruke najpotrebitijih u svojoj župi. Zajednica Hrvata u Offenbachu će i nadalje priređivati dobrotvorne akcije, kako za pomoć djeci palih branitelja i siromašnih obitelji u domovini, tako i za obnovu i gradnju oštećenih ili porušenih sakralnih objekata. Ivo Jelinčić

AACHEN

Fešta s Matom

Hrvatska katolička misija iz Aachena svake godine organizira proslavu Nikolinja gdje se sastaju djeca i roditelji, prijatelji i vjernici naše zajednice. Ovog puta pozvali smo u goste Matu Bulića, poznato ime naše glazbene estrade u dijaspori. To je bilo njegovo prvo gostovanje u Aachenu. Dvorana je bila sasvim popunjena. Voditelj misije fra Franjo Trogrlić

pozdravio je sve nazočne i time je program počeo. U prvoj pauzi glazbenog dijela stigao je sv. Nikola i darivao djecu. Ovu gestu djeca najviše vole, zato i rado dolaze na Nikolinje zajedno sa svojim roditeljima. U drugoj glazbenoj pauzi uslijedila je tombola koja je nekima donijela vrijedne poklone. Zabavni dio programa uslijedio je nastupom Mate Bulića

i grupe iz Frankfurta. Oni su uspješno uradili svoj posao. Posjetitelji su došli na svoje ostajući do kraja zabave. Igralo se i pjevalo do iza ponoći. Posjetitelji nisu dali da se program završi u predviđeno vrijeme pa je završen malo neobičnim načinom – isključenjem struje sviračima. Da je Mate Bulić ne samo dobar pjevač nego i čovjek velika srca pokazao je darujući Misiji tisuću maraka na čemu mu se dušobrižnik fra Franjo, očito iznenađen, iskreno zahvalio. Hvala mu! S. Karačić

BAYREUTH

Radost djeci...

Hrvatska katolička misija u Bayreuthu pripremila je radost djeci prigodom sv. Nikole. 7. prosinca 1997. Misu smo slavili u staračkom domu Moritzhöfen, gdje i svake nedjelje. Ali te nedjelje bilo je više vjernika i djece nego obično. Misu je slavio naš novi misionar pater dr. Vinko Kraljević. Poslije mise je sveti Nikola prvo podijelio mališanima darove. Pater Vinko je pripremio s dječicom nekoliko recitacija. Usto su naše gospode pripremile kolače i kavu, a jedna je naša Hrvatica, udata za Nijemca, darovala i ispekla odojka za ručak. Poslije ručka skupili smo novčani prilog za Caritas (450 DM).

Pavo Mikić

Sv. Nikola dijeli darove u Bayreuthu

Foto: Pavo Mikić

METZINGEN

Vjerujemo li u pravoga Krista?

Predavanje održao prelat J. Adam

U okviru velikog jubileja „U susret trećem tisućljeću“ Odbor za rad s obiteljima, s Uredom za izobrazbu odraslih (ASTEa), a pod pokroviteljstvom biskupijskog ordinarijata, organizirao je jednodnevni susret svećenika, pastoralnih suradnika i angažiranih vjernika-laika (čitači u liturgijskim slavljinama, djelatnici pričešći, članovi odbora, mladi, članovi raznih skupina...) iz hrvatskih katoličkih misija biskupije Rottenburg-Stuttgart, 22.11.97. u Metzingenu.

Sudionike susreta, njih 120, pozdravili su dr. Tomislav Međugorac, voditelj ASTEa-e i domaćin vlč. Ivica Komadina. Predavanje pod naslovom „Vjerujemo li mi u pravog Krista?“ održao je prelat Jürgen Adam, referent za strance u ovoj biskupiji. On je na osnovi televizijskog filma „Kontakte“ i televizijske serije „Akte X“ analizirao radoznalost i težnju današnjeg čovjeka za onim nevidljivim izvanzemaljskim silama. Poruka tih filmova jest da čovjek mora u nešto vjerovati. Ako vjera u Boga nije čvrsta, krivovjerje zauzima

jedan dio čovječjeg bića, koji traži put iz čovječje osamljenosti i izgubljenosti i odgovore na pitanja o smislu čovječjeg života. Ta serija uvijek završava misteriozno, s napomenom da je istina negdje vani, izvan našeg ovozemaljskog života te da je mi ne možemo naći.

Čini se da je Bog današnjem čovjeku vrlo daleko, da se povukao iz svijeta... ali čovjek ga stalno traži. U knjižarama se kupcima nude mnoge knjige o Isusu, kriminalni romani i komični stripovi s Isusom u glavnoj ulozi. I nije mali broj vjernika koji takve knjige kupuju i čitaju. Mnogi se obraćaju raznim vračarima i vidovnjacima, želeći proniknuti u budućnost.

Vjerujemo li mi zaista u pravog Krista, onoga kojeg nam je sam Bog objavio, Isusa iz Evanđelja? Imamo li mi danas pravu sliku Isusa ili vjerujemo u Isusa „nach unserem Geschmack“?

Vjera ima samo jedan sadržaj, naime Boga samog. Onoliko koliko nam se Bog objavio toliko možemo vjerovati. Naš odgovor Bogu moguć je jedino zato što nam je Bog otvorio srce i razum da bismo mogli vjerovati. Vrlo je važno živjeti u životnoj povezanosti s Kristom. Zato

nam mora biti i važno i jasno ono što vjerujemo, a to nam je jasno izrečeno u Vjerovanju. O Isusu postoje izričaji koje možemo prihvatiti i zatvorenih očiju i biti sigurni da su ispravni. Govor o Isusu nalazi se točno u sredini Vjerovanja. Ako želimo vjerovati u pravog Krista, trebamo čitati i prihvaćati i živjeti ono što nam o njemu govore evanđelja, rekao je na kraju prelat Adam. Sudionici ovog susreta su zatim u skupinama razmatrali tekst Hvalospjev o priznavanju Krista iz poslanice apostola Pavla Filipljanima (2,6-11) po metodi „sedam stupnjeva“. Na osnovi poruke iz ovog svetopisamskog teksta razmišljali su o konkretnoj zadaći koja se pred njih postavlja i pitali se: Što Gospodin od nas želi i što nam znači Krist danas i u budućnosti? U plenumu su predstavnici skupina između ostalog rekli da Krista treba upoznati da bi ga mogli slijediti, te da je Krist za nas kršćane izvor snage, nade, sigurnosti, jedini put k spasenju, te da bez Krista nema budućnosti.

Iza radnog dijela susreta sudionici su skupa s mjesnom crkvenom zajednicom sv. Bonifacija sudjelovali u euharistijskom slavlju.

Stanka Vidačković

AACHEN

Zlatni pir: Tonka i Franjo Pavlak

Prvi put u našoj Misiji, u nedjelju, 12. listopada, pred Božjom zajednicom okupljenoj oko oltara, svečano proslaviše 50. obljetnicu braka, „zlatni par“ Tonka i Franjo Pavlak iz Like. „Bila su to davna i mučna vremena kada stigismo u Njemačku“, rekoše nam. Dijeći radost s njima i njihovom djecom zaželjesmo im da dočekamo njihov dijamantni jubilej. ■

AACHEN

Srebrni pir: Jela i Ivan Rašo

18. listopada ove godine obilježili su Jela i Ivan Rašo 25. godišnjicu braka, najprije sv. misom u crkvi St. Peter, a zatim u župnoj dvorani. Jela je rodom iz Vel. Bukovice, a Ivan iz Gor. Božinaca, župa Plehan. Već su se kao djeca upoznali, a kao djeca se i „vjenčali“. Pomoću pet simbola željeli su svojim gostima dočarati prošle dane, kako su i sami u zdravici rekli: „Vino i pogača su naši lijepi dani. Cvijet simbolizira našeg sina Štefana; kamen i trn su znakovi onih dana koje bi najradije izbrisali iz našeg života“. ■

letzter Fasching - BERG 198

letzter

OBER 198

*DIE ARMEN MENSCHEN. ALLE VERRÜCKT. WIR SOLLTEN DIESEN PLANETEN
ERLÖSEN — MACHEN SIE DIE PROTONEN/NEUTRONENRAKETEN SCHUSSFERTIG !!!

Hrvati-selilački

Prvi broj našega lista „Živa zajednica“ izašao je 1. rujna 1978., što znači da se ove godine navršava punih 20 godina izlaska lista. U tom povodu ćemo u nekoliko nastavaka objaviti nekoliko članaka o samom listu, njegovu pokretu i djelovanju kroz 20 hrvatskih iseljeničkih godina u Njemačkoj. Gospođa Stanka Vidačковиć, pastoralna suradnica Hrvatskoj katoličkoj misiji Waiblingen, izabrala je za temu svog diplomskog rada pri Institutu za teološku kulturu i Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, upravo „Živu zajednicu“, glasilo hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj. U tom radu rasvjetljuje ulogu toga lista u dušobrižništvu iseljenih Hrvata, o čemu se dosad malo pisalo. Taj je list po svemu važan iz obzora očuvanja nacionalnog, kulturnog i vjerskog identiteta hrvatskog čovjeka u tuđini. Izneseni su u njemu gđe Vidačковиć plod su njezine višegodišnje suradnje i članstva u uredništvu ovog lista, te dugogodišnjeg iskustva života i pastoralnog rada među hrvatskim vjernicima u Njemačkoj.

Uzroci hrvatskih migracija

I hrvatski je narod u svojoj dugoj povijesti selio i morao seliti iz svoje domovine. U vrijeme turskih osvajanja iz bosansko-hercegovačkih krajeva otišlo je kroz nekoliko stoljeća više od milijun i pol hrvatskih žitelja. Drugi val iseljavanja Hrvata iz domovine, uglavnom u prekomorske zemlje, zbio se svršetkom 19. i početkom 20. stoljeća. Poslije Drugog svjetskog rata otišlo je oko pola milijuna Hrvata u iseljeničtvo, uglavnom u zemlje zapadne Europe. Nemamo točnih statistika, ni za pojedina razdoblja selidbe, niti za seljenje u cjelini, pa je teško dati točne podatke o broju iseljenih Hrvata, ali se sa sigurnošću može ustvrditi da više od dva milijuna Hrvata živi danas u iseljeničtvu. Šezdesetih godina ovog stoljeća veliki broj hrvatskih radnika otišao je u zapadnu Europu (prvenstveno u Njemačku) na privremeni rad, ali ni ovdje nemamo stopostotno sigurnih brojki, zbog nebrige vlasti koje nisu o tome vodile računa.

Glavni uzroci seljenja Hrvata s njihovog etničko-povijesnog i političko-geografskog područja su svakako nenarodni režimi koji su nastojali hrvatski živalj potlačiti, iskoristiti i asimilirati, ne omogućujući mu da živi dostojno čovjeka. Trebalo bi istražiti, pa i osnovati institut za proučavanje svega našega seljenja, da bi pri tom doznali i pozitivne i negativne značajke hrvatskog selilaštva. Samo jedan od razloga seljenja jest nemogućnost zaposlenja u domovini. Neki čak misle da Hrvati olako napuštaju domovinu. Selilački nemir, traženje novoga, znatiželja, čini se da su naglašeniji u hrvatskom narodu nego kod mnogih drugih naroda. Hrvati su se u tuđini dobro i brzo snalazili, marljivo radili, učili jezike, dobro zarađivali i brzo se integrirali u novu sredinu, te dovodili k sebi i svoju obitelj, ne razmišljajući puno o tome koliko će

njihova domovina time izgubiti. Politički gledano ta domovina ionako nije bila njihova, jer su njom blizu devet stoljeća upravljali tuđinci. Poslodavcima u stranim zemljama bila je potrebna radna snaga, a došli su im ljudi sa svim ljudskim, moralnim i religioznim problemima. Ljudi su se snalazili kako su znali i umjeli. Po mišljenju objektivnih promatrača najviše im je pomogla Crkva preko svojih misija i Caritasovih socijalnih ureda.

Hrvatske crkvene ustanove za iseljenike

Jedna od najvećih akcija pokoncijske Crkve u Hrvata jest ustanova dušobrižništva za naše iseljeničtvo.

U Zagrebu je osnovano *Vijeće biskupske konferencije za hrvatsku migraciju* (12.11.1969.) a u pojedinim domovinskim biskupijama, posebnu brigu za iseljenike vode biskupijski delegati. U zemljama iseljavanja brigu oko koordiniranja rada hrvatskih misija imaju dušobrižnici, a u Rimu djeluje *Ravnateljstvo dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu*. Neće biti na odmet spomenuti da izvan Hrvatske i BiH djeluje oko 180 hrvatskih katoličkih misija (župa) u kojima djeluje oko 250 sve-

ćenika. Najveći dio od toga broja radi u zemljama zapadne Europe: oko 110 misija i oko 140 svećenika. Na usluzi našim ljudima u zemljama primitka stoji stotinjak crkvenih socijalnih radnika i stotinjak pastoralnih suradnika. Broj misija, pastoralaca i socijalnih radnika naglo je porastao u razdoblju od 1970. do 1980. godine. Prema odredbama crkvenih dokumenata biskupi zemalja u koje su migranti došli osnovali su misije za pojedine jezične grupe. Svaka je misija jedna vrsta personalne župe. Misionar je u pravima i dužnostima izjednačen sa župnicima biskupije u kojoj živi, s tim što se njegova jurisdikcija odnosi na one kojima je materinski jezik onaj po kome se ta misija zove. Najglavnija teškoća s kojom se misionar susreće u svom radu je samo to stanje u kojem se njegovi vjernici nalaze: stanje čovjeka iščupanog iz njegovog prirodnog okoliša i zato često upravo patološki osjetljiva na sve ono što se s njim i oko njega zbiva. A tu onda dolaze opće poznate značajke (što posebno vrijedi za Europu): privremenost boravka migranata, raspršenost na velikim prostorima, vjerski pluralizam i velike razlike u kulturnoj razini.

Bračni par Vidačковиć s dva sina za vrijeme svečane mise u povodu proslave 25. obljetnice braka

narod

Veliki su bili pritisci da se hrvatske katoličke misije zovu „jugoslavenskim“, no Crkva, kako ona useljenja tako i domovinska, nisu popuštale. Zato se znalo govoriti u medijima „o misijama kao mjestima okupljanja hrvatske ekstremne emigracije“. Što god je nosilo hrvatsko ime bilo je za komunistički režim u domovini neprijateljsko. No misije su nastojale i dobrim dijelom uspjele sačuvati sve iskonske vrednote hrvatskog naroda.

Hrvatske katoličke zajednice u zapadnoj Europi počele su se formirati s prvim dolaskom političkih emigranata nakon Drugog svjetskog rata. Ovima su se priključili i politički emigranti koji su došli iz domovine protjerani komunističkom diktaturom u poslijeratnom vremenu. Prvi oblik dobile su hrvatske katoličke misije s dolaskom velikog vala ekonomskih migranata šezdesetih godina ovog stoljeća, koji nisu mogli osigurati socijalnu egzistenciju u domovini. Crkva u Hrvata ih od tada pokušava zbrinuti u vjerskom pogledu.

Dušobrižništvo za strance u Njemačkoj

Crkva u Njemačkoj vrlo brzo je uočila da su dolaskom radne snage došli ljudi sa svim svojim potrebama i pravima, te je sa svojim *Caritasom* preuzela pastoralnu i socijalnu brigu za strane radnike. Kao i u drugim zemljama širom svijeta i u Njemačkoj je dušobrižništvo za strance uređeno prema zahtjevima *Exsul familia* iz 1952. godine i motuproprija *Pastoralis migratorum cura* i *Instructio de pastoralis migratorum cura* iz 1969. godine.

Konkretna smjernice za pastoralni rad među strancima u Njemačkoj dala je 1974. godine zajednička Sinoda njemačkih biskupija, koja je izdala dokument *Strani radnici – problem Crkve i društva*, po čijim uputama je pri Biskupskoj konferenciji

Njemačke osnovana Potkomisija za pitanja migranata koja je preuzela brigu za pastoral svih skupina ljudi u pokretu. Nacionalni ravnatelj koordinira svu pastvu za strance u Njemačkoj i to u suradnji s ordinarijatima, odnosno biskupskim referentima za pastvu stranaca, kao i s delegatima raznih narodnosti, te njemačkim *Caritasverbandom*. Delegate za strane dušobrižnike, na prijedlog biskupske konferencije zemlje porijekla, imenuje Biskupska konferencija Njemačke.

Čitava organizacija dušobrižništva za strance u Njemačkoj obuhvaća oko 4 milijuna stranih radnika i njihovih obitelji, za koje se brinu 533 dušobrižnika.

Hrvatski katolici u Njemačkoj – povijesni i statistički pregled

Prema nekim izvorima naše iseljenništvo datira još od sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Još prije Prvog svjetskog rata Njemačka je (nakon Amerike) primila najveći broj naših migranata. Najgušća koncentracija ovih doseljenika bila je u sjevero-zapadnom dijelu Njemačke u rajnsko-vestfalskoj oblasti, gdje je bilo središte teške industrije i rudarstva. Velike političke i gospodarske promjene u Njemačkoj nakon Prvog svjetskog rata smanjile su zanimanje iseljenika za tu zemlju. Dio naše emigracije odlazi u Belgiju, Nizozemsku i Francusku, a neki se vraćaju i u domovinu. Današnjem velikom mnoštvu hrvatskih radnika na privremenu radu u Njemačkoj, prethodile su desetine tisuća već između dva svjetska rata. Konačna bilanca te prve kontinentalne migracije je porazna: izloženi germanizaciji tijekom pola stoljeća naši ljudi su se utopili u njemačkom mnoštvu, zaboravivši i materinski jezik.

Sve do 1940. godine ne možemo govoriti o nekoj organiziranoj dušobrižničkoj skrbi za Hrvate u Njemačkoj. Naše ljude su u to doba u vjerskom pogledu zbrinjavali neki njemački svećenici koji su poznavali hrvatski jezik, što se može zaključiti iz pisma zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca, upućenog 8. listopada 1940. godine našim radnicima u Njemačkoj.

Srebrni pir: Stanka i Mirko Vidačković

Stanka i Mirko Vidačković proslavili su svoj srebrni jubilej 6. siječnja u Walblingenu. Svačanu misu, kojoj su bili nazočni sva tri njihova sina i brojni uzvanici, predvodio je fra Anto Batinić. Slavljenici su misom obnovili svoju bračnu vjernost, a slavje je kasnije nastavljeno uz bogati stol, pjesmu i ratost. „Živa zajednica“ srdačno čestita ovaj jubilej svojim višegodišnjim suradnicima.

Ni u prvim godinama poslije Drugog svjetskog rata nije bilo organiziranog vjerskog života za hrvatske katolike u Njemačkoj, ali Crkva u Hrvata ni tada nije ostala pasivna prema svojim vjernicima. Nekolicina hrvatskih katoličkih svećenika koji su se zatekli tih godina u Njemačkoj, na vlastitu pobudu, počeli su voditi duhovnu i socijalnu skrb za naše vjernike. Bili su to pioniri naše hrvatske pastve u Njemačkoj.

Prve njemačke službene statistike o za-
pošljavanju strane radne snage potječu iz 1954. godine, kada su ljudi iz naših krajeva počeli odlaziti na privremeni rad. Njemački poslodavci su uskoro počeli visoko cijeniti radne kvalitete naših ljudi, a i u domovini je bilo sve teže naći radno mjesto, te se broj naših ljudi koji su emigrirali između 1946. i 1969. godine izrazito povećao. Prema statistikama s područja bivše Jugoslavije bilo je: 1954. godine 18 000 radnika; 1969. godine zabilježen je nagli porast na 226 290 radnika, da bi 1972. godine brojem od 478 000 radnici s područja bivše SFRJ zauzeli prvo mjesto među skupinama stranih radnika u Njemačkoj. Godine 1988. bilo je 603 400 ljudi u Njemačkoj iz naših krajeva. Premda ovi statistički podaci nisu precizni, može se ipak reći da je u tom mnoštvu bio najveći postotak Hrvata. Na temelju onoga što su objavili i što objavljuju statistički uredi Njemačke, a i na osnovu crkvene statistike Dušobrižničkog ureda u Frankfurtu, može se reći da danas u Njemačkoj živi više od 360 000 Hrvata. Tom broju treba dodati još oko 80 000 prognanika i izbjeglica iz BiH.

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

PRETPLATA
ABONNEMENT

Od sljedećeg broja pretplaćujem se na časopis „Živa zajednica“. Godišnju pretplatu za 10 brojeva s poštarinom u iznosu od 30,-DM platit ću po primitku računa.

Ime prezime / Vorname und Name

Ulica i broj / Straße, Nr.

Poštanski broj i mjesto / PLZ und Ort

Datum

Potpis / Unterschrift

ÜBERSETZUNGSBÜRO MARIJAN MAJIĆ (M.A.) BDÜ

Vaš tumač i prevoditelj
mr. Marijan Majić

Landgrafenstraße 11
60486 Frankfurt (Bockenheim)

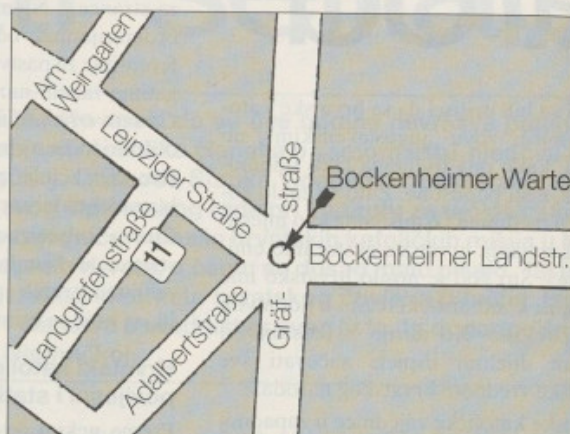
(u blizini Generalnog konzulata Republike Hrvatske)

U-Bahn: U6 i U7; tramvaj: 16

Stajalište: Bockenheimer Warte ili Leipziger Straße

Telefon: 0 69/700 367

Telefax: 0 69/97 07 43 57

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA

PO□PSALTIR
AKTIV□ERNA
ZVIJEZDA□Z
UI□ETE□HUN
SRETANBOŽIĆ□□□□M□
I□NLO□OMI□□VAPAJ
□GROBAR□TRIKRAJLA
OLIVIN□RAT□□ISIS
TACIT□SAKATOST□L
OVO□ELAN□KRSTITI
CA□PJUSAK□ILIRAC
IRAK□K□RAPSODIJE

FRANKFURT

Nova adresa Socijalnog ureda Caritasa

Socijalni ured Caritasa u Frankfurtu preselio je od 20. siječnja 1998. u nove prostorije, u novi Hrvatski centar, Rüsterstr. 5, 60325 Frankfurt. Tel. 0 69/17 00 24 11; 17 00 24 18; fax: 0 69/17 00 24 24.

NAGRADNA KRIŽALJKA

Rješenje pošaljite najkasnije do 5. III. 1998.

NEDAVNO PREMINULA		NAPADAČ, OSVAJALAC		VRISAK, KRIK		POLUKUGLASTI KROV		PRISJEDNIK, POROTNIK (KOD SUDA)		TONA		KRAJ NA GRČKOM PELOPONEZU		RASTOP-LJENOST		IME GLUMICE BORTOLAZZI		ZENICA		RIMSKA BOŽICA SROZBE		ŽENSKO IME, JANICA		VELIKO OTOČJE U ATLANTSKOM OCEANU	
REDOVNICA I DOBROČINITELJICA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
JEDINICA JAKOSTI MAGNETSKOG POLJA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
JAME, SKULJE	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
PRIRODNA ZAJEDNICA, EKOSISTEM	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
GUDAČKO GLAZBALO	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
SLOŽENO JELO OD ME-SA, KRUPIRA I SL.	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
S PREDNJE STRANE	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
V S	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
RODNO MJESTO REDOVNICE	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
SJEVERNI JELEN, SOB VIJAR IZ GRČ. MITA, NOTOS	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
AUSTRIJA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
VLADAR EMIRATA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
RUKOMETNI KLUB KRATKA JAPAN PJEŠMA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
GRAD U KOJEM JE RED. DJELOVALA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
LITRA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
POTAJNI GLEDATELJ	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
ONAJ KOJI OAJETA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
UVEĆANJE, PORAST	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
KNJIŽEVNIK, VIKTOR CAR...	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
STINI OTVORI, RUPKE NA KOŽI	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
TREĆI DIO ČEGA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
GOROSTAS	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
GORKO PIĆE	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
AD ACTA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
GRAD U RUMUNJSKOJ	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
KRUJNA	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
OPSEG	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
MALI MOTOCIKL, VESPA SUMPOR	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
MALE	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
KOMAD MESA S REBARČEM	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□

Nagrađeni:

Štefica Timarac, Zagreb
Marija-Zlata Wunderlich, Korb
Ivan Nikolić, Berlin
Petar Vilenica, Hamburg
Dragica Moritz, Zagreb

Naše božićne jaslice

Teško je i zamisliti Božić bez božićnih jaslaca, barem od vremena sv. Franje, koji ih je prvi načinio u selu Greccio u Italiji. One osobito na djecu djeluju poput magneta. Mali Isus u jaslicama i pastoralno-mistično okruženje privlače pozornost, ali i poštovanje prema božićnom otajstvu. Ne samo na božićnim sajmovima, nego i u crkvama. U nekim njemačkim crkvama u kojima se slave mise i na hrvatskom jeziku u posljednje vrijeme i nema uprizorenja božićnih jaslaca. Nekad se to smatralo umijećem, a i danas se u mnogim mjestima održavaju prave izložbe raznoraznih jaslaca.

Hrvatske božićne jaslce u Stuttgartu, u konkatedrali sv. Eberharda. I Hrvati i Nijemci bili su oduševljeni izradom i izgledom ovih jaslaca. Mnogi su sa središnje stuttgartske ulice svraćali u crkvu sv. Eberharda da vide ove jaslce.

Iako je Božić već iza nas, mi smo za vas, dragi čitatelji, priredili malu izložbu naših božićnih jaslaca, koje su bile postavljene u

Stuttgartu, Münchenu i Berlinu. Ujedno zahvaljujemo našim suradnicima koji su nam poslali fotografije jaslaca.

Pjesma „Ti“

*Kud god idem – Ti!
Gdje god stanem – Ti!
Samo Ti, opet Ti, uvijek Ti!
Ide li mi dobro – Ti!
Boli li me – Ti!
Samo Ti, opet Ti, uvijek Ti!
Ti, Ti, Ti!*

*Nebo – Ti, Zemlja – Ti,
gore – Ti, dolje – Ti,
kamo god se okrenem,
na svakom kraju
samo Ti, opet Ti, uvijek Ti!
Ti, Ti, Ti!*

Martin Buber
S njemačkoga: ab

▲ Isus u jaslicama, jaslce u srcu. Isus nije sam. Toplo mu je u našim srcima. Sestra Slavica Bezjak izradila je ove jaslce postavljene u velikoj kapeli Hrvatske katoličke misije u Münchenu. Sestru Slavicu i njezinu pomoćnicu ispred jaslaca u srcu snimio je naš suradnik Jozo Sladoja.

Fra Ante Marković, svećenik u HKM Berlin, postavio je ove prelijepe jaslce u crkvi sv. Klementa u Berlinu. One su nadahnule mnoge da svoj doživljaj Božića upišu u posebnu knjigu dojmova koja je bila postavljena pored jaslaca. Neke od zapisa možete pročitati i u članku o Berlinu u ovom broju. ►

SARAJEVO

Pastoralni skup 1998

Redoviti godišnji pastoralni skup svećenika i pastoralnih suradnika i suradnika iz hrvatskih katoličkih misija iz Europe održava se ove godine u Sarajevu od 14. do 17. travnja, a priređuje ga Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta. Tema skupa, u ovoj godini posvećenoj Duhu Svetom, glasi: „Duh Sveti u Crkvi i svijetu“, a predavanja će

održati profesori Vrhbosanske i Franjevačke teologije iz Sarajeva. Za vrijeme skupa održat će se i okrugli stol o aktualnom položaju Katoličke crkve u BiH, a na njemu će sudjelovati svi bosanskohercegovački biskupi i provincijali. Održavanje ovog skupa u Sarajevu jest izraz naše solidarnosti s Crkvom u BiH.

NAGRADNI NATJEČAJ ZA NAJBOLJU PRIČU DVADESET GODINA »ŽIVE ZAJEDNICE«

Izdaleka primi pozdrav...

Živa zajednica raspisuje nagradni natječaj za najbolju priču (pripovijest) o životu naših radnika, iseljenika i izbjeglica u Njemačkoj. Nagrade za tri najbolje priče: 800, 500 i 250 DM.

U povodu 20. obljetnice izlazenja „Žive zajednice“, mjesečnog lista hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj, uredništvo i izdavač lista raspisuju Nagradni natječaj za najbolju priču (pripovijest) o životu naših radnika (gastarbajtera), iseljenika i izbjeglica u Njemačkoj, pod nazivom „Izdaleka primi pozdrav...“

Priču ili pripovijest treba napisati na hrvatskom jeziku, a prije toga ne smije biti nigdje objavljena. Tekst priče ne smije biti duži od pet stranica DIN-A-4 formata, pisanih na PC-u ili stroju za pisanje.

Stručni žiri sastavljen od književnika i književnih kritičara odabrat će i proglasiti tri najbolje priče. Nagrade: 800 DM za prvo mjesto;

500 DM za drugo mjesto i 250 DM za treće mjesto. Raspisivač natječaja zadržava pravo objavljivanja nagrađenih i ostalih priča prispjelih za natječaj. Imena nagrađenih bit će objavljena u sredstvima javnog obavješćivanja.

Krajnji rok za slanje priča je 31. ožujak 1998. Pravni postupak je isključen. Svoje priče za naš nagradni natječaj možete slati na adresu:

Živa zajednica,
An den Drei Steinen 42, D-60435 Frankfurt.